

คำนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) เป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (พ.ศ.2560-2564) นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้แต่งตั้ง คณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษตามประเภทความพิการของผู้เรียนและสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ พุทธศักราช 2564 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2568) เป็นหลักสูตร เพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติอย่าง เต็มศักยภาพ โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ เป็นคนดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติในอนาคต

ขอขอบคุณคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้การสนับสนุน ร่วมมือพัฒนาจนแล้วเสร็จ สามารถ นำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการต่อไป

(นางสาวพันทิวา หทยาภิรมย์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
ความนำ.....	1
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ.....	2
วิสัยทัศน์.....	2
หลักการ.....	2
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำหรับเด็กอายุ แรกเกิด - 6 ปี.....	4
จุดหมาย.....	4
กลุ่มเป้าหมาย.....	4
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	6
โครงสร้างหลักสูตร.....	8
ตัวบ่งชี้.....	10
สภาพที่พึงประสงค์.....	10
การจัดเวลาเรียน.....	29
สาระการเรียนรู้.....	29
สาระที่ควรเรียนรู้.....	77
การจัดประสบการณ์.....	78
เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้.....	82
การประเมินพัฒนาการ.....	83
แนวทางการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ..	88
การสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1....	90
การส่งต่อ.....	92
การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน.....	92
ภาคผนวก.....	93
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ.....	94

ความนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด – 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

อาศัยความตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลนั้น

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมเต็มศักยภาพ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 โดยคณะทำงานได้เพิ่มทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพิการและศักยภาพของแต่ละบุคคล หลักสูตรนี้จึงเหมาะสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานที่มีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามสภาพความพิการของเด็กแต่ละบุคคลให้เต็มศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามศักยภาพ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย มีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้รับเทคโนโลยี สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับสภาพความพิการ และมีการพักผ่อนเพียงพอ

4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
ตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสำหรับเด็กอายุ แรกเกิด - 6 ปี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ พุทธศักราช 2564 (ฉบับ ปรับปรุง พุทธศักราช 2568)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อายุแรกเกิด - 6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทตามสภาพความพิการ และความสามารถของแต่ละบุคคล

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มุ่งให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสารและการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย
5. มีทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายตามหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ.2552

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

1.1 คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200(20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดของสายตาสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2.2 คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมา ถึง 26 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความ

บกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของ การรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8. บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

9. บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 13 มาตรฐาน ประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ตามศักยภาพ

5. พัฒนาการด้านทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ ประกอบด้วย 1 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 13 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการแต่ละประเภท

ในมาตรฐานนี้ แบ่งมาตรฐานได้ 8 ประเภทความพิการ คือ

มาตรฐานที่ 13.1 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น

มาตรฐานที่ 13.2 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน

มาตรฐานที่ 13.3 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา

มาตรฐานที่ 13.4 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

มาตรฐานที่ 13.5 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 13.6 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการพูดและภาษา

มาตรฐานที่ 13.7 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

มาตรฐานที่ 13.8 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออทิสติก

โครงสร้างหลักสูตร

การพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ พุทธศักราช 2564 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2568)

โครงสร้างหลักสูตร

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ
1. พัฒนาการด้านร่างกาย <u>มาตรฐานที่ 1</u> ร่างกายเจริญเติบโตและมีสุนทรีย์ที่ดี <u>มาตรฐานที่ 2</u> กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน 2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ <u>มาตรฐานที่ 3</u> มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข <u>มาตรฐานที่ 4</u> ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว <u>มาตรฐานที่ 5</u> มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม 3. พัฒนาการด้านสังคม <u>มาตรฐานที่ 6</u> มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง <u>มาตรฐานที่ 7</u> รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย <u>มาตรฐานที่ 8</u> อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	มาตรฐานที่ 13 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการแต่ละประเภท ในมาตรฐานนี้ แบ่งมาตรฐานได้ 8 ประเภทความพิการ คือ มาตรฐานที่ 13.1 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น มาตรฐานที่ 13.2 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน มาตรฐานที่ 13.3 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา มาตรฐานที่ 13.4 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มาตรฐานที่ 13.5 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา <u>มาตรฐานที่ 9</u> ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมตามศักยภาพ <u>มาตรฐานที่ 10</u> มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตามศักยภาพ <u>มาตรฐานที่ 11</u> มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ตามศักยภาพ <u>มาตรฐานที่ 12</u> มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ตามศักยภาพ	มาตรฐานที่ 13.6 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการพูดและภาษา มาตรฐานที่ 13.7 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ มาตรฐานที่ 13.8 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออทิสติก
เวลาเรียน การจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ใน 1 ปีการศึกษาโดยประมาณ มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 180 วัน ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ	
สาระที่ควรรู้ 1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก 2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก 3. ธรรมชาติรอบตัว 4. สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1. ทักษะศึกษา 2. กิจกรรมวันสำคัญของไทย 3. กิจกรรมอื่น ๆ	
บริการเสริมหลักสูตร 1. กายภาพบำบัด 2. ศิลปะบำบัด 3. กิจกรรมบำบัด 4. คอมพิวเตอร์ 5. ฝึกพูด 6. แพทย์แผนไทย	

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิดบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และประเมินพัฒนาการเด็ก โดยมีรายละเอียดของมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ 1.1 น้ำหนัก ส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 3 ปี	1. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ 2. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
3 – 6 ปี	1. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

ตัวบ่งชี้ 1.2 มีสุขภาพอนามัยสุขนิสัยที่ดี

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 3 ปี	1. มีภูมิต้านทานโรค ไม่ป่วยบ่อย ชับถ่ายเป็นเวลา รับประทานอาหาร นอน และพักผ่อนเหมาะสมกับวัย 2. กิจกรรมการเคลื่อนไหวสอดคล้องตามพัฒนาการ
3 – 4 ปี	1. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. ล้างมือก่อน-หลังรับประทานอาหารและหลังจากขับถ่าย การใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ 3. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟันโดยมีผู้ชี้แนะ 4. นอนพักผ่อนเป็นเวลา 5. ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
4 – 5 ปี	1. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดด้วยตนเอง 2. ล้างมือก่อน - หลังรับประทานอาหารและหลังจากขับถ่าย การใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้ด้วยตนเอง 3. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟันโดยการบ้วนปาก/แปรงฟันได้ด้วยตนเอง 4. นอนพักผ่อนเป็นเวลา 5. ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
5 – 6 ปี	1. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ตามหลักโภชนาการอาหารหลัก 5 หมู่ และดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง 2. ล้างมือก่อน - หลังรับประทานอาหารและหลังจากขับถ่าย การใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้ด้วยตนเอง 3. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟันโดยการแปรงฟันได้ด้วยตนเอง 4. นอนพักผ่อนเป็นเวลา 5. ออกกำลังกายเป็นเวลา

ตัวบ่งชี้ 1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ
4 – 5 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง
5 – 6 ปี	1. เล่น ทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ 2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 2 เดือน	1. นอนคว่ำ ยกศีรษะและหันไปข้างใดข้างหนึ่งได้
2 – 4 เดือน	1. นอนคว่ำยกศีรษะและอกพ้นพื้น 2. เมื่อจับยื่นเริ่มลงน้ำหนักที่เท้าทั้งสองข้างได้
4 – 6 เดือน	1. ยันหน้าอกพ้นพื้น โดยใช้แขนช่วย 2. นั่งได้ โดยต้องมีผู้ประคอง นั่งโดยใช้มือยันพื้นด้วยตนเอง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
6 – 9 เดือน	1. นั่งหลังตรงและเอี้ยวตัวใช้มือเล่นได้อย่างอิสระ 2. คลานโดยใช้มือและเข่า 3. ยืนเกาะเครื่องเรือนสูงระดับอกได้
9 เดือน – 1 ปี	1. ยืนทรงตัว (ตั้งไข่) ได้ช่วงสั้นๆ 2. หย่อนตัวลงนั่งจากท่ายืน
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. ลุกขึ้นยืนด้วยตนเอง 2. ยืนได้เองอย่างอิสระ 3. ยืนแล้วก้มลงหยิบของที่พื้นได้ 4. เดินได้เองโดยปล่อยแขนเป็นอิสระและแกว่งแขนตามสบาย 5. เริ่มวิ่งหรือเดินเร็วๆ ได้
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. เดินขึ้นบันไดโดยมือข้างหนึ่งจับราวบันไดอีกมือจับผู้ใหญ่มาก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน 2. วิ่งและหยุดได้ทันที และเริ่มวิ่งใหม่
2 – 3 ปี	1. นั่งยอง ๆ ในขณะที่ทำกิจกรรมโดยไม่เสียการทรงตัว 2. เดินถอยหลังได้ 3. เดินขึ้นลงบันได โดยมือข้างหนึ่งจับราวและก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน 4. กระโดดอยู่กับที่ โดยเท้าพื้นพื้น 5. ยืนขาเดียวได้
3 – 4 ปี	1. เดินตามทิศทางที่กำหนดได้ 2. กระโดดสองขาขึ้นลงบนพื้นต่างระดับได้ 3. กระโดดข้ามสิ่งกีดขวางได้ 4. วิ่งแล้วหยุดได้ตามที่กำหนด 5. รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้างและลำตัวช่วย
4 – 5 ปี	1. เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน 2. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ ได้ โดยไม่เสียการทรงตัว 3. วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้ 4. รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้าง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
5 – 6 ปี	1. เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน 2. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว 3. วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว 4. รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้

ตัวบ่งชี้ 2.2 ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 2 เดือน	1. จ้องมองได้ มองเห็นในระยะห่าง 8 - 12 นิ้ว
2 – 4 เดือน	1. มองตามวัตถุที่เคลื่อนไหว 2. กำหรือจับสิ่งของที่ใส่ไว้ในมือ
4 – 6 เดือน	1. เอื้อมคว้าวัตถุใกล้ ๆ ตัวได้ 2. เปลี่ยนมือถือของได้ที่ละมือ
6 – 9 เดือน	1. มองตามวัตถุที่ตก 2. จับของมากระทบกันด้วยมือทั้งสองข้าง 3. เริ่มใช้นิ้วหัวแม่มือนิ้วชี้และนิ้วกลางหยิบวัตถุชิ้นเล็ก ๆ ได้
9 เดือน – 1 ปี	1. หยิบของใส่และเอาออกจากภาชนะได้ 2. ถือ กัด และเคี้ยวอาหารได้ด้วยตนเอง
1 ปี – 1ปี 6 เดือน	1. วางก้อนไม้ซ้อนกันได้ 2 ก้อน 2. เปิดหนังสือทีละ 3 - 4 หน้า
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. วางก้อนไม้ซ้อนกันได้ 4 - 6 ก้อน 2. เปิดพลิกหน้าหนังสือได้ที่ละแผ่น
2 – 3 ปี	1. จับสีเทียนแท่งใหญ่เพื่อขีดเขียนได้ 2. เขียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องหรือเส้นตรงแนวตั้ง
3 – 4 ปี	1. ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว 2. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ 3. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 ซม. ได้
4 – 5 ปี	1. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้ 2. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน 3. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 ซม. ได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
5 – 6 ปี	- ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ - เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน - ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.25 ซม. ได้

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 3 ปี	1. อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะง่าย แววตามีความสุข
3 – 4 ปี	1. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
4 – 5 ปี	1. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตาม สถานการณ์
5 – 6 ปี	1. แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 2 เดือน	- ยิ้มและหัวเราะได้เมื่อพอใจ - สบตา จ้องหน้าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู
2 – 4 เดือน	- ผูกพันกับพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูใกล้ชิด - ยิ้มทักทายเมื่อเห็นหน้าคนคุ้นเคย
4 – 6 เดือน	1. แสดงอารมณ์ที่หลากหลายผ่านการส่งเสียง
6 – 9 เดือน	- แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก - แสดงอาการกลัวคนแปลกหน้า
9 เดือน – 1 ปี	- แสดงความสนใจ ติดผู้เลี้ยงดูของตนเองมากกว่าคนอื่น - แสดงความต้องการของตนเองมากขึ้น
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. แสดงความชอบไม่ชอบส่วนตัวอย่างชัดเจน
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	- แสดงความรักต่อผู้อื่น - แสดงความกังวลเมื่อแยกจากคนใกล้ชิด
2 – 3 ปี	- แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่าง ๆ สำเร็จ - แสดงท่าทางหรืออารมณ์ตอบรับหรือปฏิเสธสิ่งที่ต้องการได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. กล้าพูดกล้าแสดงออก 2. แสดงความพอใจในผลงานตนเอง
4 – 5 ปี	1. กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์ 2. แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง
5 – 6 ปี	1. กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ 2. แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ 4.1 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหว

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 2 เดือน	1. หยุตร้องไห้เมื่อมีคนอุ้ม
2 – 4 เดือน	1. มีปฏิกิริยาโต้ตอบด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อเห็นหรือได้ยินเสียงคนและสิ่งที่คุ้นเคย
4 – 6 เดือน	1. ยิ้มทักทายแสดงอาการดีใจ เมื่อเห็นสิ่งที่ตัวเองพอใจ 2. จำหน้าแม่และคนคุ้นเคยได้ 3. เล่นของเล่นที่มีเสียงได้
6 – 9 เดือน	1. แสดงออกถึงการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น 2. เลียนแบบการทำทางของผู้อื่นอย่างง่าย ๆ
9 เดือน – 1 ปี	1. มองผู้ใหญ่หรือเด็กคนอื่น ๆ ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. เริ่มคุ้นเคยกับคนอื่น 2. ขอความช่วยเหลือ เมื่อต้องการ
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. ชอบการออกไปเที่ยวนอกบ้าน 2. แสดงความเป็นเจ้าของ
2 – 3 ปี	1. สนใจหรือมีความสุขเมื่อได้ยินเสียงดนตรี
3 – 4 ปี	1. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ 2. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี 3. สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลงจังหวะ และดนตรี

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
4 – 5 ปี	1. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ 2. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี 3. สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี
5 – 6 ปี	1. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ 2. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี 3. สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
4 – 5 ปี	1. ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ
5 – 6 ปี	1. ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ 5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนหรือมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
4 – 5 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
5 – 6 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยงอย่างสอดคล้องกับ สถานการณ์

ตัวบ่งชี้ 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
4 – 5 ปี	1. แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
5 – 6 ปี	1. แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับ สถานการณ์

ตัวบ่งชี้ 5.4 มีความรับผิดชอบ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ
4 – 5 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ชี้แนะ
5 – 6 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ 6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
6 – 9 เดือน	1. ต้องการถือขวดนมด้วยตนเอง
9 เดือน – 1 ปี	1. หยิบอาหารกินได้ 2. ตีมน้ำจากแก้ว 3. ให้ความร่วมมือเวลาแต่งตัว
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. ถอดเสื้อผ้าง่าย ๆ ได้ 2. เริ่มช่วยเหลือตนเองในการแปรงฟันล้างมือ โดยมีผู้ใหญ่ดูแล 3. เริ่มฝึกขับถ่าย
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. ใช้ช้อนตักอาหารเข้าปาก แต่หกบ้าง 2. ชอบช่วยเหลืองานบ้านง่าย ๆ
2 – 3 ปี	1. สวมเสื้อผ้าโดยมีคนช่วย 2. บอกได้ว่าตนเองต้องการขับถ่าย
3 – 4 ปี	1. แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ 2. รับประทานอาหารด้วยตนเอง 3. ใช้ห้องน้ำห้องส้วม โดยมีผู้ช่วยเหลือ
4 – 5 ปี	1. แต่งตัวด้วยตนเอง 2. รับประทานอาหารด้วยตนเอง โดยไม่เลอะเทอะ 3. ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
5 – 6 ปี	1. แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม 2. รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี 3. ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วม ด้วยตนเอง 4. ล้างมือด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ 6.2 มีวินัยในตนเอง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ
4 – 5 ปี	1. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง 2. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
5 – 6 ปี	1. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง 2. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ 6.3 ประหยัดและพอเพียง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง โดยการช่วยเหลือ
4 – 5 ปี	1. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ
5 – 6 ปี	1. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ 7.1 สนใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 2 เดือน	1. สนใจมองใบหน้าคนมากกว่าสิ่งของ
2 – 4 เดือน	1. กรอกตามองตามสิ่งของหรือสิ่งที่มีเสียง
4 – 6 เดือน	1. มองสิ่งของที่อยู่รอบ ๆ และในระยะใกล้ 2. แสดงความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และพยายามหยิบของในระยะที่เอื้อมถึง
6 – 9 เดือน	1. เริ่มรู้จักสิ่งของในชีวิตประจำวัน
9 เดือน – 1 ปี	1. รับรู้และแสดงออกต่อบุคคลหรือสิ่งของที่คุ้นเคย
1 ปี – 1ปี 6 เดือน	1. สำรวจสิ่งของ โดยการใช้วิธีการที่หลากหลาย
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. สังเกตและสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
2 – 3 ปี	1. อยากรู้คุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว 2. รู้จักตั้งคำถาม 3. มีสมาธิต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ยาวนานขึ้น

ตัวบ่งชี้ 7.2 ดูแลรักษาสมาคมชาติและสิ่งแวดลอม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. มีส่วนร่วมดูแลรักษาสมาคมชาติและสิ่งแวดลอมโดยการช่วยเหลือ 2. เก็บและทิ้งขยะได้ถูกที่โดยการช่วยเหลือ
4 – 5 ปี	1. มีส่วนร่วมดูแลรักษาสมาคมชาติและสิ่งแวดลอม เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. เก็บและทิ้งขยะได้ถูกที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ
5 – 6 ปี	1. ดูแลรักษาสมาคมชาติและสิ่งแวดลอมด้วยตนเองและเป็นแบบอย่าง 2. เก็บและทิ้งขยะได้ถูกที่ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่าง

ตัวบ่งชี้ 7.3 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. รู้จักขอบคุณและขอโทษ เมื่อมีผู้ชี้แนะ 3. หยุดยืนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี
4 – 5 ปี	1. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง 2. รู้จักขอบคุณและขอโทษ ด้วยตนเอง 3. ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี
5 – 6 ปี	1. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ตามกาลเทศะ 2. รู้จักขอบคุณและขอโทษ ด้วยตนเอง 3. ยืนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ 8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
4 – 5 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
5 – 6 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน

ตัวบ่งชี้ 8.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. เล่นร่วมกับเพื่อน เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคย เมื่อมีผู้ชี้แนะ
4 – 5 ปี	1. เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. สื่อสารกับบุคคลที่คุ้นเคยด้วยตนเอง
5 – 6 ปี	1. เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย 2. สื่อสารกับบุคคลได้เหมาะสมกับสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ 8.3 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ 3. ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ
4 – 5 ปี	1. มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้ด้วยตนเองเมื่อมีผู้ชี้แนะ 3. ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงเมื่อมีผู้ชี้แนะ
5 – 6 ปี	1. มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง 2. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์ 3. ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 9.1 รับรู้และเข้าใจความหมายของภาษาได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด – 2 เดือน	1. ตอบสนองต่อเสียง
2 – 4 เดือน	1. หยุดฟังเสียง และหันตามเสียงเคาะ
4 – 6 เดือน	1. หันตามเสียงจ้องมองปากคน
6 – 9 เดือน	1. รับรู้ภาษาและแสดงสีหน้าท่าทาง 2. หันหาเมื่อเรียกชื่อ 3. ตอบสนองต่อคำสั่งง่าย ๆ

อายุ	สภาพที่ฟังประสงค์
9 เดือน – 1 ปี	1. รู้ว่าคำแต่ละคำมีความหมายต่างกัน อย่างน้อย 3-5 คำ 2. ปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ โดยใช้ท่าทางประกอบ 3. ตอบสนองต่อคำโดยใช้ท่าทางประกอบคำ
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. หยิบหรือชี้ตามคำบอก 2. ชี้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามคำบอกอย่างน้อย 1 ส่วน
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ทีละ 1 คำสั่ง 2. สนใจของจำลองหรือรูปภาพตามระยะเวลาที่ครูกำหนดไว้ 3. ปฏิบัติตามคำสั่งห้ามง่าย ๆ
2 – 3 ปี	1. ฟังและสนใจดูหนังสือนิทานภาพ 2. แสดงท่าทางประกอบเพลง

ตัวบ่งชี้ 9.2 แสดงออกและ/หรือพูดเพื่อสื่อความหมายได้

อายุ	สภาพที่ฟังประสงค์
แรกเกิด – 2 เดือน	1. ส่งเสียงในคอ
2 – 4 เดือน	1. ส่งเสียง อ้อแอ้ ได้ตอบ
4 – 6 เดือน	1. ส่งเสียงที่ไม่มี ความหมาย 2. ส่งเสียงได้หลายเสียง
6 – 9 เดือน	1. พยายามเลียนเสียงต่าง ๆ 2. ทำเสียงซ้ำ ๆ เช่น หม่ำ หม่ำ
9 เดือน – 1 ปี	1. พูดคำพยางค์เดียว ที่มีความหมายได้อย่างน้อย 2 คำ 2. แสดงพฤติกรรมที่มีเป้าหมายในการสื่อสาร
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. พูดคำตามพยางค์ท้าย
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. พูดคำต่อกัน เช่น ไปเที่ยว
2 – 3 ปี	1. พูดเป็นวลีสั้น ๆ 2. มักจะถามคำถาม “อะไร” และ “ทำไม”

ตัวบ่งชี้ 9.3 สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

อายุ	สภาพที่ฟังประสงค์
3 – 4 ปี	1. แสดงอาการรับรู้หรือเข้าใจจากเรื่องที่ฟัง 2. ตอบคำถามง่าย ๆ เกี่ยวกับตนเองได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
4 – 5 ปี	1. แสดงอาการรับรู้หรือเข้าใจและสนทนาได้ตอบจากเรื่องที่ฟัง 2. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องรอบตัว
5 – 6 ปี	1. บอกความต้องการของตนเองได้ 2. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องเล่าหรือนิทาน

ตัวบ่งชี้ 9.4 อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. อ่านภาพ และเข้าใจความหมายของภาพ 2. เขียนขีดเขียน อย่างอิสระ
4 – 5 ปี	1. อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้หรือกวาดตามองข้อความตามบรรทัด 2. เขียนเส้นพื้นฐาน 13 เส้น 3. เขียนคล้ายตัวอักษร
5 – 6 ปี	1. อ่านภาพสัญลักษณ์ คำ ด้วยการชี้หรือกวาดตามอง จุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ 2. เขียนตัวอักษรตามรอยปะ 3. การเขียนชื่อของตนเองตามแบบ เขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. บอกลักษณะของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส 2. จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว 3. คัดแยกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน
4 – 5 ปี	1. บอกลักษณะ และส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส 2. จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบเพียงลักษณะเดียว

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
	3. จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ โดยใช้อย่างน้อยหนึ่งลักษณะเป็นเกณฑ์ 4. เรียงลำดับขนาดของสิ่งของ อย่างน้อย 3 ลำดับ
5 – 6 ปี	1. บอกลักษณะส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงหรือความสัมพันธ์ของ สิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส 2. จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบสองลักษณะขึ้นไป 3. จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ตั้งแต่สองลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์ 4. เรียงลำดับขนาดของสิ่งของอย่างน้อย 4 ลำดับ

ตัวบ่งชี้ 10.2 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ
4 – 5 ปี	1. ระบุสาเหตุหรือผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น
5 – 6 ปี	1. อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ ด้วยตนเอง 2. คาดเดา หรือคาดคะเน สิ่งที่จะต้องเกิดขึ้น หรือมีส่วนร่วมในการลง ความเห็นจากข้อมูล

ตัวบ่งชี้ 10.3 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ 2. แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก
4 – 5 ปี	1. ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น 2. ระบุปัญหา และแก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก
5 – 6 ปี	1. ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น 2. ระบุปัญหาสร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 11.1 ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด อย่างอิสระ
4 – 5 ปี	1. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง
5 – 6 ปี	1. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงแปลกใหม่จากเดิม 2. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ 11.2 แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง
4 – 5 ปี	1. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่
5 – 6 ปี	1. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายและแปลกใหม่ 2. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อผู้อื่น

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สนใจฟังด้วยตนเอง
4 – 5 ปี	1. กระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สนใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น
5 – 6 ปี	1. กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ 2. สนใจหยิบหนังสือมาอ่านสื่อความคิดด้วยตนเอง 3. สังเกตและอธิบายหน้าที่ และความสำคัญของตัวละครจากเรื่องที่อ่าน

ตัวบ่งชี้ 12.2 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
3 – 4 ปี	1. ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ
4 – 5 ปี	1. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ 2. ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ
5 – 6 ปี	1. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ตามวิธีการของตนเอง 2. ใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไร” “อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ

มาตรฐาน 13 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการแต่ละประเภท

มาตรฐาน 13.1 การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
1. มีความสามารถในการบูรณาการประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการดำรงชีวิต	1.1 รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการเห็นที่เหลืออยู่ (สำหรับบุคคลสายตาลี้นาง) ในการมองสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ 1.2 รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการได้ยินเสียงต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวได้ 1.3 รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการดมกลิ่นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ 1.4 รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการชิมรสสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ 1.5 รับรู้ต่อการ ใช้ประสาทสัมผัสทางผิวหนังสัมผัสสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและในสภาพแวดล้อมได้ 1.6 รับรู้ต่อการใช้ประสาทการรับรู้การทรงตัวได้ 1.7 รับรู้ต่อการใช้ประสาทการรับรู้การเคลื่อนไหวเอ็นและข้อต่อได้ 1.8 ใช้ประสาทสัมผัสในการรับประทานอาหาร
2. มีความสามารถในการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวของคนตาบอด	2.1 มีความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	2.2 เดินทางกับผู้นำทางได้อย่าง เหมาะสมและปลอดภัย 2.3 เดินโดยอิสระในสถานที่คุ้นเคยได้อย่างอิสระและปลอดภัย
3. มีการเตรียมความพร้อมในการอ่านอักษรเบรลล์	3.1 เคลื่อนที่มือและนิ้วมือในการสัมผัสจุดนูน เส้นนูน และภาพนูนได้ตามแบบ
4. มีการเตรียมความพร้อมในการเขียนอักษรเบรลล์	4.1 ใส่และเลื่อนกระดาษในสแลต (Slate) ได้อย่างถูกวิธี 4.2 จับสไตล์ส (Stylus) ในการเขียนจุดนูนได้อย่างถูกวิธี
5. มีความสามารถในการอ่านอักษรเบรลล์พยัญชนะไทยที่มีเซลเดียวและตัวเลข	5.1 การอ่านอักษรเบรลล์ไทยที่เป็นพยัญชนะเซลเดียวและตัวเลข
6. มีความสามารถในการเขียนอักษรเบรลล์พยัญชนะไทยที่มีเซลเดียวและตัวเลข	6.1 การเขียนอักษรเบรลล์ที่เป็นพยัญชนะไทยเซลเดียวและตัวเลข
7. มีความสามารถในการใช้ลูกคิด	7.1 การใช้ลูกคิดในการบวกลบง่าย ๆ
8. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	8.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก 8.2. ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ 8.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน 13.2 การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
1. สามารถใช้และดูแลเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม	1.1 บอกส่วนต่าง ๆ ของเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม 1.2 ใช้เครื่องช่วยฟังได้ถูกต้องหรือเครื่องประสาทหูเทียม 1.3 ดูแลรักษาเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม
2. สามารถใช้การได้ยินที่หลงเหลืออยู่ในชีวิตประจำวัน	2.1 รู้ว่ามีเสียง/ไม่มีเสียง 2.2 บอกเสียงที่ได้ยิน 2.3 บอกแหล่งที่มาของเสียง
3. สามารถแปลงเสียงหรือพูดตามแบบ	3.1 แปลงเสียงคำที่ไม่มีความหมายตามแบบ 3.2 พูดคำง่าย ๆ ที่มีความหมายตามแบบ 3.3 พูดเป็นวลีง่าย ๆ ตามแบบ 3.4 พูดเป็นประโยคง่าย ๆ ตามแบบ
4. สามารถอ่านริมฝีปาก	4.1 อ่านริมฝีปากและเข้าใจความหมาย 4.2 ทำรูปปากเป็นคำที่มีความหมายและผู้อื่นเข้าใจได้ 4.3 ทำรูปปากเป็นวลีง่าย ๆ และผู้อื่นเข้าใจได้ 4.4 ทำรูปปากเป็นประโยคง่าย ๆ และผู้อื่นเข้าใจได้
5. สามารถใช้ภาษาท่าทางและภาษามือในการสื่อสาร	5.1 ใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสาร 5.2 ใช้ภาษามือบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว 5.3 ใช้ภาษามือเพื่อการสนทนาและสื่อสาร
6. สามารถสะกดนิ้วมือ	6.1 สะกดนิ้วมือพยัญชนะไทย 6.2 สะกดนิ้วมือสระและสระเปลี่ยนรูป 6.3 สะกดนิ้วมือวรรณยุกต์ 6.4 สะกดนิ้วมือชื่อตนเอง 6.5 สะกดนิ้วมือคำง่าย ๆ 6.6 สะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ
7. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	7.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก 7.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	7.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน 13.3 การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
1. สามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1.1 สื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์
2. สามารถดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน	2.1 ดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน
3. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม	3.1 มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม
4. รู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน	4.1 ใช้สิ่งของสาธารณะอย่างเหมาะสม
5. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	5.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก 5.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ 5.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน 13.4 การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๑. ดูแลสุขอนามัยเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน	1.1 ดูแลหรือทำความสะอาดแผลกดทับได้ 1.2 เคลื่อนไหว ยืดเหยียด บริหารกล้ามเนื้อและข้อต่อเพื่อคงสภาพได้ 1.3 จัดท่าทางการนอน นั่งหรือยืน หรือท่าทางการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสมและถูกต้อง 1.4 ดูแลอุปกรณ์ เครื่องช่วยส่วนตัวได้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
2. สามารถใช้และดูแลรักษาอุปกรณ์ เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้ายตนเอง (Walker รถเข็น ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน ฯลฯ)	2.1 เคลื่อนย้ายตนเองในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วย 2.2 ทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเองได้ 2.3 เคลื่อนย้ายตนเองด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วย บนทาง ราบ ทางลาดหรือข้ามสิ่งกีดขวางระดับต่ำ ๆ ได้ 2.4 เก็บรักษาและดูแลอุปกรณ์เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้ายตนเองได้
3. สามารถใช้และดูแลรักษา อุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์ ดัดแปลง	3.1 ถอดและใส่กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์ ดัดแปลง 3.2 ใช้กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์ดัดแปลง ในการทำกิจกรรม 3.3 เก็บรักษาและดูแลกายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์ดัดแปลง
4. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สะตวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	4.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก 4.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้ 4.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้
5. ควบคุมอวัยวะที่ใช้ในการพูด การเคี้ยว และการกลืน	5.1 ควบคุมกล้ามเนื้อรอบปากได้ 5.2 ควบคุมการใช้ลิ้นได้ 5.3 เป่าและดูดได้ 5.4 เคี้ยวและกลืนได้ 5.5 ควบคุมน้ำลายได้

มาตรฐาน 13.5 การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
1. มีความสามารถในการรับรู้การได้ยิน	1.1 จำเสียงจากสิ่งที่ได้ยินในชีวิตประจำวัน 1.2 จำแนกเสียงที่แตกต่าง 1.3 แยกเสียงที่กำหนดให้ออกจากเสียงอื่น ๆ ได้
2. มีความสามารถในการรับรู้การเห็น	2.1 การจำภาพที่เห็นในชีวิตประจำวัน 2.2. การแยกวัตถุ ภาพ ตัวพยัญชนะที่กำหนดให้อยู่ในพื้นที่ต่างกัน 2.3 ตากับมือเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน 2.4 การบอกส่วนที่หายไปของรูปภาพที่กำหนด 2.5 บอกความสัมพันธ์ของคุณลักษณะตำแหน่ง ลำดับ รูปร่างของสิ่งที่อยู่รอบตัว
3. มีความสามารถในการจัดลำดับความคิด	3.1 เรียงลำดับเหตุการณ์ ขั้นตอนในการเล่นหรือการทำกิจกรรมได้
4. มีความสามารถในการจัดระเบียบตนเอง	4.1 จัดการตนเองได้ 4.2 จัดลำดับกิจกรรมตนเองได้
5. มีความสามารถในการบอกตำแหน่ง/ทิศทาง	5.1 บอกทิศทางหรือตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ
6. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	6.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก 6.2. ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ 6.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน 13.6 การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการพูดและภาษา

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
1. สามารถควบคุมอวัยวะในการออกเสียง	1.1 เคลื่อนไหวอวัยวะในการพูด 1.2 ควบคุมอวัยวะในการพูด

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
2. สามารถออกเสียงตามหน่วยเสียงได้ชัดเจน	2.1 การออกเสียงหน่วยเสียงสระได้ชัดเจน 2.2 การออกเสียงหน่วยเสียงพยัญชนะได้ชัดเจน 2.3 การออกเสียงคำได้ชัดเจน
3. สามารถเปล่งเสียงให้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละคน	3.1 เปล่งเสียงในระดับเสียงที่ทำให้ผู้อื่นฟังได้
4. สามารถควบคุมจังหวะการพูด	4.1 ควบคุมจังหวะการพูดได้เป็นจังหวะปกติ (70 - 100 คำต่อนาที) 4.2 พูดได้คล่องหรือลดภาวะการติดอ่าง 4.3 พูดเว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง
5. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	5.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก 5.2. ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ 5.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน 13.7 การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
1. สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้	1.1 ควบคุมความรู้สึกหรืออารมณ์ของตนเองได้ 1.2 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
2. สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม	2.1 ควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับสังคม	3.1 การปฏิบัติตามกฎกติกาและมารยาททางสังคมได้อย่างถูกต้อง
4. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	4.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก 4.2. ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ 4.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน 13.8 การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออกทิสติก

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
1. ตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสได้เหมาะสม	1.1 ตอบสนองต่อการทรงตัวได้เหมาะสม 1.2 ตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวเอ็นและข้อต่อได้เหมาะสม 1.3 ตอบสนองต่อกายสัมผัสได้เหมาะสม 1.4 ตอบสนองต่อการดมกลิ่นได้เหมาะสม 1.5 ตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยินได้เหมาะสม 1.6 ตอบสนองต่อการเห็นได้เหมาะสม 1.7 ตอบสนองต่อการลิ้มรสได้เหมาะสม
2. เข้าใจภาษาและแสดงออกทางภาษาได้อย่างเหมาะสม	2.1 ปฏิบัติตามคำสั่งได้ 2.2 สื่อสารโดยใช้ท่าทาง รูปภาพ สัญลักษณ์คำพูดในชีวิตประจำวัน
3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสถานการณ์	3.1 รับรู้และแสดงอารมณ์ของตนเองและบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม 3.2 ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียน 3.3 ปฏิบัติตนเหมาะสมตามสถานการณ์ ต่าง ๆ 3.4 สามารถรอคอยในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ 3.5 เข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ 3.6 สามารถควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่างๆได้
4. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	4.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก 4.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ 4.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ใน 1 ปีการศึกษา โดยประมาณ มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 180 วัน ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ เวลาเรียนจึงขึ้นอยู่กับความพร้อม พัฒนาการและศักยภาพของเด็กพิจารณาตามประเภทและสภาพความพิการของแต่ละบุคคล

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริม พัฒนาการเด็กทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการ ออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุน ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่าง กล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ และสนับสนุนให้เด็กมี โอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขนิสัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ 1.1 น้ำหนัก ส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 3 ปี	1. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ 2. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	ได้รับการตรวจ และประเมิน น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ของ กรมอนามัย
3 – 6 ปี	1. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	

ตัวบ่งชี้ 1.2 มีสุขภาพอนามัยสุขนิสัยที่ดี

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 3 ปี	1. มีภูมิคุ้มกันโรค ไม่ป่วยบ่อย ขี้ถ่ายเป็นเวลา รับประทาน อาหาร นอนและพักผ่อน เหมาะสมกับวัย 2. กิจกรรมการเคลื่อนไหว สอดคล้องตามพัฒนาการ	(1) ฝึกปฏิบัติตามสุขบัญญัติเกี่ยวกับ สุขอนามัย - ล้างมือก่อน-หลังรับประทานอาหาร - ทำความสะอาดหลังเข้าห้องน้ำห้อง ส้วม - รับประทานอาหารตามหลัก โภชนาการ อาหารหลัก 5 หมู่ - ออกกำลังกาย - ดูแลรักษาความสะอาดตนเองและ ของใช้ส่วนตัว
3 – 4 ปี	1. รับประทานอาหารที่ประโยชน์ และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. ล้างมือก่อน-หลังรับประทานอาหาร และหลังจากขี้ถ่าย การ ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ 3. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟัน โดยมีผู้ชี้แนะ 4. นอนพักผ่อนเป็นเวลา 5. ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	(2) ทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ สอดคล้องตามพัฒนาการ เช่น นอน นั่ง ตบมือ คืบ คลาน เดิน วิ่ง กระโดด
4 – 5 ปี	1. รับประทานอาหารที่ประโยชน์ และดื่มน้ำสะอาดด้วยตนเอง 2. ล้างมือก่อน - หลังรับประทานอาหาร และหลังจากขี้ถ่าย การ ใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้ด้วยตนเอง 3. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟัน โดยการบ้วนปาก/แปรงฟันได้ ด้วยตนเอง 4. นอนพักผ่อนเป็นเวลา 5. ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
5 – 6 ปี	1. รับประทานอาหารที่ประโยชน์ตามหลักโภชนาการอาหารหลัก 5 หมู่และดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง 2. ล้างมือก่อน-หลังรับประทานอาหารและหลังจากขับถ่าย การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้ด้วยตนเอง 3. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟัน โดยการแปรงฟันได้ด้วยตนเอง 4. นอนพักผ่อนเป็นเวลา 5. ออกกำลังกายเป็นเวลา	

ตัวบ่งชี้ 1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	(1) ปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน
4 – 5 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	(2) ฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับ การป้องกัน และรักษาความปลอดภัย
5 – 6 ปี	1. เล่น ทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย	(3) เล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย (4) เล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่าง ๆ (5) การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย

**มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ
ประสานสัมพันธ์กัน**

ตัวบ่งชี้ 2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 2 เดือน	1. นอนคว่ำ ยกศีรษะและหันไปข้างใดข้างหนึ่งได้	(1) ฝึกเคลื่อนไหวอยู่กับที่ - นอนหงาย นอนคว่ำ นั่งชัน นั่งเก้าอี้ ตบมือ ผงกศีรษะ เคลื่อนไหวไหล่ แอว มือและแขน นิ้วและนิ้วมือ เคาะเท้า เท้าและปลายเท้าอยู่กับที่
2 – 4 เดือน	1. นอนคว่ำยกศีรษะและอกพ้นพื้น 2. เมื่อจับยืนเริ่มลงน้ำหนักที่เท้าทั้งสองข้างได้	(2) ฝึกเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ - พลิกตะแคงตัว คืบ คลาน เดิน วิ่ง กระโดด ก้าวกระโดด เคลื่อนที่ไปข้างหน้า ข้างหลัง ข้างซ้าย ข้างขวา หมุนตัว
4 – 6 เดือน	1. ยืนหน้าอกพ้นพื้น โดยใช้แขนช่วย 2. นั่งได้ โดยต้องมีผู้ประคอง นั่งโดยใช้มือยันพื้นด้วยตนเอง	- ฝึกเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามจังหวะดนตรี
6 – 9 เดือน	1. นั่งหลังตรงและเอี้ยวตัวใช้มือเล่นได้อย่างอิสระ 2. คลานโดยใช้มือและเข่า 3. ยืนเกาะเครื่องเรือนสูงระดับอกได้	(3) ฝึกเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ - การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น ราว
9 เดือน – 1 ปี	1. ยืนทรงตัว(ตั้งไข่)ได้ช่วงสั้น ๆ 2. หย่อนตัวลงนั่งจากทำยืน	ฝึกเดิน เชือก ผ้าย วัสดุอื่น ๆ
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. ลูกขึ้นยืนด้วยตนเอง 2. ยืนได้เองอย่างอิสระ 3. ยืนแล้วก้มลงหยิบของที่พื้นได้ 4. เดินได้เองโดยปล่อยแขนเป็นอิสระและแกว่งแขนตามสบาย 5. เริ่มวิ่งหรือเดินเร็ว ๆ ได้	(4) ฝึกเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการกลิ้ง การขว้าง การจับ การโยน การรับ การเตะ (5) ฝึกเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ - เล่นอิสระ เล่นเครื่องเล่นในสนาม เล่นปีนป่าย โหน มุดลอดเครื่องเล่น ปั่นจักรยานสามล้อ
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. เดินขึ้นบันไดโดยมือข้างหนึ่งจับราวบันไดอีกมือจับผู้ใหญ่มาก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	2. วิ่งและหยุดได้ทันที และเริ่มวิ่งใหม่	
2 – 3 ปี	1. นั่งยอง ๆ ในขณะที่ทำกิจกรรมโดยไม่เสียการทรงตัว 2. เดินถอยหลังได้ 3. เดินขึ้นลงบันได โดยมือข้างหนึ่งจับราวและก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน 4. กระโดดอยู่กับที่ โดยเท้าพื้น 5. ยืนขาเดียวได้	
3 – 4 ปี	1. เดินตามทิศทางที่กำหนดได้ 2. กระโดดสองขาขึ้นลงบนพื้นต่างระดับได้ 3. กระโดดข้ามสิ่งกีดขวางได้ 4. วิ่งแล้วหยุดได้ตามที่กำหนด 5. รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้างและลำตัวช่วย	
4 – 5 ปี	1. เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน 2. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้โดยไม่เสียการทรงตัว 3. วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้ 4. รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้าง	
5 – 6 ปี	1. เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน 2. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	3. วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้ อย่างคล่องแคล่ว 4. รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจาก พื้นได้	

ตัวบ่งชี้ 2.2 ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 2 เดือน	1. จ้องมองได้ มองเห็นใน ระยะห่าง 8 - 12 นิ้ว	(1) ฝึกเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการ สร้างสิ่งต่าง ๆ จากแท่งไม้ บล็อก - ต่อเลโก้ นีโอตบักหมุด กระดาน ตะปู บล็อกไม้หรือพลาสติก
2 – 4 เดือน	1. มองตามวัตถุที่เคลื่อนไหว 2. กำหรือจับสิ่งของที่ใส่ไว้ในมือ	(2) ฝึกเขียนภาพและการเล่นกับสี - เขียนภาพด้วยสีเทียน สีไม้ สีจาก วัสดุธรรมชาติ เล่นกับสีน้ำ เช่น เป่าสี ทับสี พับสี หยดสี ละเลงสี กลิ้งสี
4 – 6 เดือน	1. เอื้อมคว้าวัตถุใกล้ ๆ ตัวได้ 2. เปลี่ยนมือถือของได้ที่ละมือ	(3) ฝึกปั้น - ปั้นดินเหนียว ดินน้ำมัน ปั้นแป้ง โดว์
6 – 9 เดือน	1. มองตามวัตถุที่ตก 2. จับของมากระทบกันด้วยมือ ทั้งสองข้าง 3. เริ่มใช้นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้และ นิ้วกลางหยิบวัตถุชิ้นเล็ก ๆ ได้	(4) ฝึกประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยเศษวัสดุ - สร้างชิ้นงานจากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุเหลือใช้ (5) ฝึกหยิบจับ การพับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อย วัสดุ
9 เดือน – 1 ปี	1. หยิบของใส่และเอาออกจาก ภาชนะได้ 2. ถือ กัด และเคี้ยวอาหารได้ ด้วยตนเอง	
1 ปี – 1ปี 6 เดือน	1. วางก้อนไม้ซ้อนกันได้ 2 ก้อน 2. เปิดหนังสือทีละ 3 - 4 หน้า	
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. วางก้อนไม้ซ้อนกันได้ 4 - 6 ก้อน 2. เปิดพลิกหน้าหนังสือได้ที่ละ แผ่น	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
2 – 3 ปี	1. จับสีเทียนแท่งใหญ่เพื่อขีดเขียนได้ 2. เขียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องหรือเส้นตรงแนวตั้ง	
3 – 4 ปี	1. ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว 2. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ 3. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 ซม. ได้	
4 – 5 ปี	1. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้ 2. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน 3. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 ซม. ได้	
5 – 6 ปี	1. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ 2. เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน 3. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.25 ซม. ได้	

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 3 ปี	1. อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะ ง่าย แววตามีความสุข	1) ฟังนิทานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม ด้านอารมณ์จิตใจ โดยคำนึงถึงอายุ พัฒนาการของเด็ก (2) ฟังเพลงและเคลื่อนไหวประกอบ เพลงตามอิสระ (3) เล่นของเล่นที่มีเสียงเหมาะสมกับ วัย เช่น ลูกแซก ระนาดไม้จำลอง (4) เล่นอิสระกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เช่น เล่นจ๊ะเอ๋ เล่นตบแปะ
3 – 4 ปี	1. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ เหมาะสมกับบางสถานการณ์	(1) เล่นบทบาทสมมติตามเหตุการณ์ ต่าง ๆ (2) เคลื่อนไหวตามเสียงเพลงและดนตรี
4 – 5 ปี	1. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตาม สถานการณ์	(3) ทำงานศิลปะ (4) ร้องเพลง (5) ฝึกแสดงออกอารมณ์ตามรูปภาพ แสดงอารมณ์
5 – 6 ปี	1. แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้ สอดคล้องกับสถานการณ์อย่าง เหมาะสม	(6) ฟังนิทานที่เหมาะสมกับวัย (7) เล่นเกมส์ทายอารมณ์จากสีหน้า (8) พูดสะท้อนความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ 3.2 มีความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 2 เดือน	1. ยิ้มและหัวเราะได้เมื่อพอใจ 2. สบตา จ้องหน้าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู	(1) เล่นอิสระ/เล่นกับเด็กในวัยเดียวกัน/เล่นกับผู้ใหญ่ (2) ฟังนิทานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมด้านอารมณ์จิตใจ โดยคำนึงถึงอายุ
2 – 4 เดือน	1. ผูกพันกับพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูใกล้ชิด 2. ยิ้มทักทายเมื่อเห็นหน้าคนคุ้นเคย	พัฒนาการของเด็ก (3) ฟังเพลงและเคลื่อนไหวประกอบเพลงตามอิสระ
๔ – 6 เดือน	1. แสดงอารมณ์ที่หลากหลายผ่านการส่งเสียง	(5) เล่นหน้ากระจกเพื่อรู้จักอารมณ์ของตนเอง
6 – 9 เดือน	1. แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก 2. แสดงอาการกลัวคนแปลกหน้า	
9 เดือน – 1 ปี	1. แสดงความสนใจ ติดผู้เลี้ยงดูของตนเองมากกว่าคนอื่น 2. แสดงความต้องการของตนเองมากขึ้น	
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. แสดงความชอบไม่ชอบส่วนตัวอย่างชัดเจน	
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. แสดงความรักต่อผู้อื่น 2. แสดงความกังวลเมื่อแยกจากคนใกล้ชิด	
2 – 3 ปี	1. แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่าง ๆ สำเร็จ 2. แสดงท่าทางหรืออารมณ์ตอบรับหรือปฏิเสธสิ่งที่ต้องการได้	1) ฝึกแสดงท่าทางอารมณ์เมื่อทำสิ่งต่าง ๆ สำเร็จ 2) ฝึกแสดงท่าทางหรืออารมณ์ตอบรับหรือปฏิเสธสิ่งที่ต้องการได้
3 – 4 ปี	1. กล้าพูดกล้าแสดงออก 2. แสดงความพอใจในผลงานตนเอง	(1) เล่นบทบาทสมมติ (2) ร้องเพลง หรือแสดงท่าทางประกอบเพลงและกิจกรรมเข้าจังหวะ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
4 – 5 ปี	1. กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์ 2. แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง	(3) แสดงการท้าทายเพื่อน ครู และผู้อื่น (4) ฝึกแสดงท่าทางหรือพูดแสดงความชื่นชมตนเองและผู้อื่น เช่น ประทับมือ
5 – 6 ปี	1. กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ 2. แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น	การยกนิ้วโป้ง การเอ่ยชม เช่น เก่งมาก เยี่ยม (5) ฝึกแนะนำตัวหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองหน้าชั้นเรียน (6) ฝึกการเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม (7) ฝึกการนำเสนอผลงานตนเอง (8) ฝึกตอบคำถามง่าย ๆ หน้าชั้นเรียน (9) เล่นดนตรี (10) กิจกรรมศิลปะ เช่น ศิลปะประดิษฐ์ ทัศนศิลป์ เป็นต้น

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ 4.1 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหว

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 2 เดือน	1. หยุดร้องไห้เมื่อมีคนอุ้ม	(1) เคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (2) เล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
2 – 4 เดือน	1. มีปฏิกิริยาโต้ตอบด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อเห็นหรือได้ยินเสียงคนและสิ่งที่คุ้นเคย	(3) ออกไปเล่นนอกบ้านหรือไปสวนสาธารณะ
4 – 6 เดือน	1. ยิ้มท้าทายแสดงอาการดีใจ เมื่อเห็นสิ่งที่ตัวเองพอใจ 2. จำหน้าแม่และคนคุ้นเคยได้ 3. เล่นของเล่นที่มีเสียงได้	(4) รู้จักสิ่งที่เป็นของตนเอง (5) เล่นของเล่นที่มีแสง สี เสียง (6) ฝึกแสดงท่าทาง ขอ หรือ ชี้
6 – 9 เดือน	1. แสดงออกถึงการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	2. เลียนแบบกิริยาท่าทางของผู้อื่น อย่างง่าย ๆ	
9 เดือน – 1 ปี	1. มองผู้ใหญ่หรือเด็กคนอื่น ๆ ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. เริ่มคุ้นเคยกับคนอื่น 2. ขอความช่วยเหลือ เมื่อต้องการ	
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. ชอบการออกไปเที่ยวนอกบ้าน 2. แสดงความเป็นเจ้าของ	
2 – 3 ปี	1. สนใจหรือมีความสุขเมื่อได้ยิน เสียงดนตรี	(1) เคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (2) เลียนแบบเสียงหรือท่าทาง
3 - 4 ปี	2. สนใจ มีความสุข และแสดงออก ผ่านงานศิลปะ 3. สนใจ มีความสุข และแสดงออก ผ่านเสียงเพลง ดนตรี 3. สนใจ มีความสุข และแสดง ท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	(3) เล่นเครื่องดนตรีอย่างอิสระ (1) ฟังเพลง การร้องเพลง และการ แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี (2) เล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ (3) เคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (4) ท่องคำคล้องจอง (5) เล่นบทบาทสมมติ
4 – 5 ปี	1. สนใจ มีความสุข และ แสดงออกผ่านงานศิลปะ 2. สนใจ มีความสุข และ แสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี 3. สนใจ มีความสุข และแสดง ท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	(6) ทำกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ (7) สร้างสรรค์งานศิลปะ
5 – 6 ปี	1. สนใจ มีความสุข และ แสดงออกผ่านงานศิลปะ 2. สนใจ มีความสุข และ แสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	3. สนใจ มีความสุข และแสดง ท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของ ตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น	(1) ฝึกใช้สัญลักษณ์ประจำตัว แสดง ความเป็นเจ้าของ (2) ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ (3) ฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
4 – 5 ปี	1. ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อ ต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	(1) เล่นบทบาทสมมติตามเหตุการณ์ ต่าง ๆ (2) ฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
5 – 6 ปี	1. ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อ ต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วย ตนเอง	(3) ฝึกการขออนุญาตโดยใช้ท่าทาง หรือรูปภาพ

ตัวบ่งชี้ 5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนหรือมี เมตตาสัตว์เลี้ยง	(1) ฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
4 – 5 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนและมี เมตตาสัตว์เลี้ยง	(2) แบ่งปันสิ่งของ อาหาร ให้บุคคลอื่น (3) เล่นกับสัตว์และให้อาหารสัตว์
5 – 6 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนและมี เมตตาสัตว์เลี้ยงอย่างสอดคล้อง กับสถานการณ์	(4) เล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกัน

ตัวบ่งชี้ 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	(1) ฝึกรับรู้อารมณ์โดยใช้รูปภาพแสดงอารมณ์
4 – 5 ปี	1. แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	(2) ฝึกแสดงท่าทางตอบสนองต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น เช่น กอด จับมือ
5 – 6 ปี	1. แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์	(3) ฟังนิทาน (4) เล่นบทบาทสมมติ

ตัวบ่งชี้ 5.4 มีความรับผิดชอบ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	(1) ฝึกทำงานโดยใช้รูปภาพแสดงขั้นตอน
4 – 5 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	(2) ฝึกทำงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่งาน
5 – 6 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง	

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ 6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
6 – 9 เดือน	1. ต้องการถือขวดนมด้วยตนเอง	(1) ใช้มือทั้งสองข้างจับขวดนม (2) ใช้มือข้างใดข้างหนึ่งจับก้นขวดขวดนมขนาดเล็ก
9 เดือน – 1 ปี	1. หยิบอาหารกินได้ 2. ดื่มน้ำจากแก้ว	(1) ฝึกคว้าหยิบจับสิ่งของ เช่น ขนมหอม ของเล่น โม่บาย ตัวต่อ ฯลฯ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	3. ให้ความร่วมมือเวลาแต่งตัว	(2) ดื่มน้ำจากแก้วที่มีหูจับสองข้าง (3) ฝึกการดื่มน้ำจากแก้ว (4) ทำตามคำสั่งในแต่งตัว เช่น ยกแขนขึ้น ยกขา ฯลฯ
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. ถอดเสื้อผ้าง่าย ๆ ได้ 2. เริ่มช่วยเหลือตนเองในการ แปรงฟันล้างมือ โดยมีผู้ใหญ่ ดูแล 3. เริ่มฝึกขับถ่าย	(1) ฝึกถอดหมวก (2) ฝึกถอดรองเท้า (3) ฝึกจับแปรงสีฟันด้วยตนเอง (4) ฝึกเล่นบทบาทสมมติแปรงฟันให้ ตุ๊กตา (5) ฝึกแปรงฟันโดยจับแปรงสีฟันด้วย ตนเอง (6) ฝึกการขับถ่ายโดยการนั่งกระโถน เป็นเป็นเวลา
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. ใช้ช้อนตักอาหารเข้าปาก แต่หกบ้าง 2. ชอบช่วยเหลืองานบ้านง่ายๆ	(1) ฝึกการจับช้อนตักสิ่งของ (2) ฝึกการใช้ช้อนตักน้ำในชาม (3) ฝึกการใช้ช้อนตักอาหารในชามเข้า ปาก (4) ฝึกการทิ้งขยะเป็นที่ (5) ฝึกเก็บเสื้อผ้าลงตะกร้า
2 – 3 ปี	1. สวมเสื้อผ้าโดยมีคนช่วย 2. บอกได้ว่าตนเองต้องการ ขับถ่าย	(1) ฝึกการถอดเสื้อ (2) ฝึกการถอดกางเกงหรือกระโปรง (3) ฝึกการถอดถุงเท้า (4) ดึงเชือกหรือโบที่ผูกให้หลุดออก (5) แกะกระดุมแป๊ะหรือปลดกระดุม (เม็ดใหญ่) บนเสื้อผ้าหน้า (6) ฝึกเข้าห้องน้ำเป็นเวลา (7) ฝึกบอกความต้องการก่อนการเข้า ห้องน้ำ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ 2. รับประทานอาหารด้วยตนเอง 3. ใช้ห้องน้ำห้องส้วม โดยมีผู้ช่วยเหลือ	(1) ฝึกการแต่งตัวจากตุ๊กตา (2) ฝึกการใส่และถอดเสื้อกล้าม (3) ฝึกการใส่และถอดเสื้อยืด (4) ฝึกการใส่และถอดกางเกงขาสั้น (5) ฝึกการใช้ช้อนและส้อม (6) ฝึกการไปเข้าห้องน้ำตามลำพัง (7) ฝึกการชำระหรือล้างชักโครกหลังจากขับถ่าย
4 – 5 ปี	1. แต่งตัวด้วยตนเอง 2. รับประทานอาหารด้วยตนเอง โดยไม่เลอะเทอะ 3. ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	(1) ฝึกการแต่งตัวจากตุ๊กตา (2) ฝึกการใส่และถอดเสื้อกล้าม (3) ฝึกการใส่และถอดเสื้อยืด (4) ฝึกการใส่และถอดกางเกงขาสั้น (5) ฝึกการใช้ช้อนและส้อม (6) ฝึกการไปเข้าห้องน้ำตามลำพัง (7) ฝึกการชำระหรือล้างชักโครกหลังจากขับถ่าย (8) ฝึกการใช้สายชำระล้างทำความสะอาดหลังจากการขับถ่าย
5 – 6 ปี	1. แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม 2. รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี 3. ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วม ด้วยตนเอง 4. ล้างมือด้วยตนเอง	(1) ฝึกการใส่และถอดผ้าหน้า (2) ฝึกการใส่และถอดเสื้อยืดแขนยาว (3) ฝึกการใส่และถอดกางเกงขาวาว (4) ฝึกรับประทานอาหารใช้ช้อนส้อมโดยไม่หกเลอะเทอะ (5) ฝึกการเข้าอาบน้ำ โดยถูว้ายะต่าง ๆ ได้เช่น ท้อง หลัง รักแร้ หน้า ศีรษะ แขน ขา กัน (6) ฝึกการเข้าห้องน้ำทุกตอนตามลำพัง (7) ฝึกการล้างมือตามขั้นตอนได้ถูกวิธี

ตัวบ่งชี้ 6.2 มีวินัยในตนเอง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	(1) ฝึกเก็บของเล่นได้ 15-20 ชิ้น ลงตะกร้า (2) ฝึกเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง โดยการจับไหล่คนข้างหน้า
4 – 5 ปี	1. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง 2. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	(1) ฝึกเก็บของเล่นได้ 20 - 35 ชิ้น ลงตะกร้า (2) ฝึกการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง โดยการยืนตามจุดเว้นระยะห่างทางสังคม
5 – 6 ปี	1. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง 2. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	(1) ฝึกเก็บของเล่นได้ 35 - 50 ชิ้น ลงตะกร้า (2) ฝึกการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง โดยเว้นระยะ 1 ช่วงแขน

ตัวบ่งชี้ 6.3 ประหยัดและพอเพียง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง โดยการช่วยเหลือ	(1) ฝึกเก็บเครื่องเขียนใส่กล่องดินสออย่างเป็นระเบียบ (2) ฝึกออมเงินใส่ในกระปุกออมสิน (3) ฝึกการคัดแยกขยะ เช่น กล่องนม ขวดน้ำ
4 – 5 ปี	1. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	
5 – 6 ปี	1. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง ด้วยตนเอง	

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ 7.1 สนใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 2 เดือน	1. สนใจมองใบหน้าคนมากกว่า สิ่งของ	(1) ยิ้มและส่งเสียงเมื่อมีคนพูดคุย เล่น หรือสัมผัสตัว
2 – 4 เดือน	1. กรอกตามองตามสิ่งของหรือ สิ่งที่มีเสียง	(1) มีปฏิกิริยาโต้ตอบด้วยการ เคลื่อนไหวร่างกาย เมื่อเห็นหรือได้ยิน เสียงเมื่อคุ้นเคย เช่น การสั่นวัตถุที่มี เสียง ด้านหน้า ด้านหลังและบน - ล่าง, ซ้าย - ขวา
4 – 6 เดือน	1. มองสิ่งของที่อยู่รอบ ๆ และ ในระยะใกล้ 2. แสดงความอยากรู้อยากเห็น เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และพยายาม หยิบของในระยะที่เอื้อมถึง	(1) สนใจของเล่นที่มีที่สดใส มีเสียงเมื่อ เขย่า (2) เอื้อมหยิบจับ และคว้าไปหาสิ่งต่าง ๆ ที่สนใจ (3) กลิ้งของเล่นให้เด็กมองตาม
6 – 9 เดือน	1. เริ่มรู้จักสิ่งของใน ชีวิตประจำวัน	(1) คลานหยิบจับของเล่น หรือสิ่งของ ในชีวิตประจำวันที่น่าสนใจเด็ก (2) สนใจของเล่นที่เป็นแบบจำลอง สิ่งของในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องครัวจำลอง ผัก ผลไม้จำลอง
9 เดือน – 1 ปี	1. รับรู้และแสดงออกต่อบุคคลหรือ สิ่งของที่คุ้นเคย	(1) เข้าใจท่าทางและสีหน้าคนอื่น เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ
1 ปี – 1ปี 6 เดือน	1. สำรวจสิ่งของ โดยการใช่วิธีการที่ หลากหลาย	(1) สำรวจหาของที่ซ่อนไว้ที่ซับซ้อน เช่น ย้ายที่ซ่อนสองครั้งแล้วให้เด็กหา ว่าอยู่ที่ไหน
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. สังเกตและสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	(1) ปิด-เปิดสวิตช์ไฟและรู้ว่าทำให้ไฟ ปิด-เปิด
2 – 3 ปี	1. อยากรู้คุณสมบัติของ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว 2. รู้จักตั้งคำถาม	(2) ปิด - เปิด รีโมทและทำให้รู้ว่า ปิด - เปิดโทรทัศน์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	3. มีสมาธิต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ยาวนานขึ้น	

ตัวบ่งชี้ 7.2 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการช่วยเหลือ 2. เก็บและทิ้งขยะได้ถูกที่โดยการช่วยเหลือ	(1) มีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น ดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน รดน้ำต้นไม้ เก็บขยะ (2) ใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่านำวัสดุเหลือใช้มาสร้างชิ้นงาน ใช้สิ่งของอย่างประหยัด เช่น ดินสอ กระดาษสี
4 – 5 ปี	1. มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. เก็บและทิ้งขยะได้ถูกที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ	(3) ทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้ว มาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่
5 – 6 ปี	1. ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองและเป็นแบบอย่าง 2. เก็บและทิ้งขยะได้ถูกที่ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่าง	(4) เพาะปลูกและดูแลต้นไม้ (5) เลี้ยงสัตว์และดูแลให้อาหารสัตว์ เช่น ปลา ไก่ นก (6) สนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน

ตัวบ่งชี้ 7.3 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. รู้จักขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ	(1) กล่าวคำสวัสดิ์ (2) กล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษตามสถานการณ์ (3) แสดงความเคารพธงชาติเมื่อได้ยินเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	3. หยุดยีนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	
4 – 5 ปี	1. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง 2. รู้จักขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง 3. ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	(1) กล่าวคำสวัสดิ์ ได้ด้วยตนเอง (2) ควบคุมตนเองให้อยู่ในความสงบเมื่ออยู่ในที่ชุมชน ได้ด้วยตนเอง (3) กล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษตามสถานการณ์ ได้ด้วยตนเอง (4) แสดงความเคารพธงชาติเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี ได้ด้วยตนเอง
5 – 6 ปี	1. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ตามกาลเทศะ 2. รู้จักขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง 3. ยืนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	(1) กล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษตามสถานการณ์ (2) กล่าวคำขออนุญาต เช่น ขออนุญาตเข้าห้องน้ำ ขออนุญาตดื่ม น้ำ ขออนุญาตออกนอกห้อง (3) แสดงความเคารพธงชาติเมื่อได้ยินเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี (4) ยืนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ 8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน เมื่อมีผู้ชี้แนะ	(1) เล่นตามจินตนาการ เช่น การต่อบล็อกไม้ จิ๊กซอร์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
4 – 5 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน ตามกติกา เมื่อมีผู้ชี้แนะ	(2) เล่นสมมุติ เช่น เล่น พ่อแม่ลูกชายของ (3) เล่นอิสระ เช่น ปั้นดินน้ำมัน วาดรูป เล่นทราย
5 – 6 ปี	1. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน ได้ด้วยตนเอง	(4) เล่นกลางแจ้ง เช่น เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น เกมบนหนาดิน

ตัวบ่งชี้ 8.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. เล่นร่วมกับเพื่อน เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคย เมื่อมีผู้ชี้แนะ	(1) การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน (2) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน
4 – 5 ปี	1. เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. สื่อสารกับบุคคลที่คุ้นเคยด้วยตนเอง	(3) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (4) การดูแลห้องเรียนร่วมกัน (5) การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ
5 – 6 ปี	1. เล่นหรือทำงานร่วมมือกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย 2. สื่อสารกับบุคคลได้เหมาะสมกับสถานการณ์	

ตัวบ่งชี้ 8.3 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. ปฏิบัติตามข้อตกลง เมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม เมื่อมีผู้ชี้แนะ 3. ยอมรับการประนีประนอม แก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ	(1) เล่นร่วมกับเพื่อนได้ 2 - 4 คน (2) ทักทายบุคคลที่คุ้นเคยได้ โดยการยืมหรือสวัสดี

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
4 – 5 ปี	1. มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ 2. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้ด้วยตนเองเมื่อมีผู้ชี้แนะ 3. ประนีประนอมแก้ไขปัญห โดยปราศจากการใช้ความรุนแรง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	(1) ร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน (2) ทักทายผู้ใหญ่โดยการสวัสดี
5 – 6 ปี	1. มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง 2. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์ 3. ประนีประนอมแก้ไขปัญห โดยปราศจากการใช้ความรุนแรงด้วยตนเอง	(1) ปฏิบัติงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนจนสำเร็จ เช่น ร่วมกิจกรรมกลุ่มตอนเช้า ตื่นนม รับประทานอาหารกลางวัน (2) ทักทายผู้ใหญ่ที่ไม่คุ้นเคย โดยการสวัสดี

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 9.1 รับรู้และเข้าใจความหมายของภาษาได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 2 เดือน	1. ตอบสนองต่อเสียง	(1) จ้องมองหน้าผู้พูดคุย 5 วินาที เช่น เล่นจ๊ะเอ๋
2 – 4 เดือน	1. หยุดฟังเสียง และหันตามเสียงเคาะ	
4 – 6 เดือน	1. หันตามเสียงจ้องมองปากคน	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
6 – 9 เดือน	1. รับรู้ภาษาและแสดงสีหน้าท่าทาง 2. หันหาเมื่อเรียกชื่อ 3. ตอบสนองต่อคำสั่งง่าย ๆ	(2) ฝึกสังเกตวัตถุหรือสิ่งของที่มีสีสันและรูปทรงที่แตกต่างกัน เช่น หันตามลูกบอลแสง จ้องมองโมบายหลากสีสัน (3) ฝึกฟังเสียงต่าง ๆ รอบตัว เช่น เสียงกระดิ่ง กลอง กรับ ทำให้เกิดเสียงบริเวณหน้าห้อง หลังห้อง หรือมุมต่าง ๆ (4) ฝึกมองริมฝีปาก เช่น การมองผ่านหน้ากาก (5) หันศีรษะตามเสียงที่ได้ยิน เคาะ กลอง สันกระพรวน เสียงปรบมือ หันตามเสียงกลอง ซ้าย - ขวา สลับกัน หันตามเสียงเรียกชื่อ
9 เดือน – 1 ปี	1. รู้ว่าคำแต่ละคำมีความหมายต่างกัน อย่างน้อย 3 - 5 คำ 2. ปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ โดยใช้ท่าทางประกอบ 3. ตอบสนองต่อคำโดยใช้ท่าทางประกอบคำ	
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. หยิบหรือชี้ตามคำบอก 2. ชี้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามคำบอกอย่างน้อย 1 ส่วน	
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ทีละ 1 คำสั่ง 2. สนใจของจำลองหรือรูปภาพตามระยะเวลาที่ครูกำหนดไว้ 3. ปฏิบัติตามคำสั่งหามง่าย ๆ	(6) ทำตามคำสั่งต่าง ๆ เมื่อใช้ท่าทางประกอบ เช่น ยกมือ โบกมือ ตบมือ บ้ายบาย ฯลฯ (7) ทำตามคำสั่งง่าย ๆ โดยไม่มีท่าทางประกอบ
2 – 3 ปี	1. ฟังและสนใจดูหนังสือนิทานภาพ 2. แสดงท่าทางประกอบเพลง	เช่น ยกมือ โบกมือ ตบมือ บ้ายบาย ฯลฯ (8) ชี้อวัยวะ 1 ส่วน เช่น หู ตา จมูก ปาก (9) เลือกวัตถุตามคำสั่ง 2 - 4 ชนิด เช่น แก้วน้ำสีแดง แดงโมผลใหญ่ (10) สนใจฟังนิทานหรือเรื่องราวสั้น ๆ ได้ 5 นาที เช่น นิทานรองเท้าสีแดง ลูกหมี อะไรเอ๋ย ขอบคุณครับ (11) วางวัตถุไว้ “ข้างบน” “ข้างใต้” ได้ตามคำสั่ง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
		(12) ซื่อวัยวะ 7 ส่วน เช่น หู ตา จมูก ปาก ผม ฟัน ลิ้น

ตัวบ่งชี้ 9.2 แสดงออกและ/หรือพูดเพื่อสื่อความหมายได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
แรกเกิด – 2 เดือน	1. ส่งเสียงในคอ	(1) ยืมตอบสนองต่อเสียงพูดและส่งเสียง อ้อแอ้ ได้ตอบ เช่น เมื่ออุ้มหรือสัมผัสตัวเด็กเบา ๆ มองสบตา และพูดคุย
2 – 4 เดือน	1. ส่งเสียง อ้อแอ้ ได้ตอบ	
4 – 6 เดือน	1. ส่งเสียงที่ไม่มีความหมาย 2. ส่งเสียงได้หลายเสียง	
6 – 9 เดือน	1. พยายามเลียนเสียงต่าง ๆ 2. ทำเสียงซ้ำ ๆ เช่น หม่า หม่า	(2) หัวเราะหรือส่งเสียงแสดงความพอใจ เช่น เมื่อได้อยู่กับบุคคลที่คุ้นเคย (พ่อ แม่ ผู้เลี้ยงดู)
9 เดือน – 1 ปี	1. พูดคำพยางค์เดียว ที่มี ความหมายได้อย่างน้อย 2 คำ 2. แสดงพฤติกรรมที่มีเป้าหมายใน การสื่อสาร	(3) แสดงออกตามอารมณ์ความรู้สึก เช่น ร้องไห้ ยิ้ม หัวเราะ กลัว จะหันหน้าหนี
1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	1. พูดคำตามพยางค์ท้าย	(4) แสดงความชอบ ไม่ชอบอย่างชัดเจน เช่น เมื่อพบสิ่งที่ชอบจะหัวเราะ ตบมือ ยิ้มเมื่อพบสิ่งที่ไม่ชอบจะหันหน้าหนีหรือร้องไห้
1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1. พูดคำต่อกัน เช่น ไปเที่ยว	(5) เลียนเสียงคำพูดที่คุ้นเคยได้อย่างน้อย 1 คำ เช่น หม่า หม่า มะ (6) พูดคำพยางค์เดียว หรือคำโดดได้ 2 คำที่ เช่น มอ ๆ เหมียว ๆ อ๊ับ ๆ (7) พูดคำที่มีเสียง สูง ต่ำ เสียงดัง เสียงค่อยได้ (8) พูดคำตามพยางค์ท้าย เช่น ไปเที่ยว พูดคำว่า “เที่ยว” กินข้าวพูดคำว่า “ข้าว” (9) บอกชื่อหรือคำจากบัตรภาพ เช่น พ่อ แม่ หมา แมว หมอน ส้ม เสื่อ ช้อน
2 – 3 ปี	1. พูดเป็นวลีสั้น ๆ 2. มักจะถามคำถาม “อะไร” และ “ทำไม”	

ตัวบ่งชี้ 9.3 สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. แสดงอาการรับรู้หรือเข้าใจจากเรื่องที่ฟัง 2. ตอบคำถามง่าย ๆ เกี่ยวกับตนเองได้	(1) ฟังเสียงต่าง ๆ รอบตัวและบอกเสียงที่ได้ยิน เช่น เสียงหายใจ ลมพัด นกร้อง รถมอเตอร์ คนเดิน สัตว์ร้อง (2) ฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ เช่น การเล่นเกม การเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย รวมทั้งข้อตกลงในห้องเรียน (3) พูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ความต้องการในสิ่งต่าง ๆ ใช้คำถาม ใคร อะไร ทำไม อย่างไร ในสิ่งที่ต้องการทราบ
4 – 5 ปี	1. แสดงอาการรับรู้หรือเข้าใจและสนทนาโต้ตอบจากเรื่องที่ฟัง 2. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องรอบตัว	(4) เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทาน เช่น เมื่อฟังนิทานจบแล้ว สามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับนิทานได้ (5) พูดบอกลักษณะสิ่งของที่สังเกต เล่าประสบการณ์ เช่น กิจกรรมที่ทำในวันหยุด กิจกรรมที่ได้ทำด้วยตนเอง หรือทำร่วมกับเพื่อนและครู หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับหรือตามช่วงเวลา (6) เล่าสิ่งที่กำลังเล่น กำลังทำ พูดให้กำลังใจ ปลอบใจ คำแนะนำเพื่อนในการเล่นและการทำงาน อธิบายวิธีเล่นให้เพื่อนฟัง (7) พูดบอกความต้องการของตนเองได้ด้วยประโยคอย่างง่าย เช่น หิว ปวดฉี่ เข้าห้องน้ำ
5 – 6 ปี	1. บอกความต้องการของตนเองได้ 2. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องเล่าหรือนิทาน	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
		(8) ตอบคำถามและมีมารยาทในการพูด เช่น ยกมือก่อนพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่ยังมีคนกำลังพูด (9) เรียงคำพูดในสิ่งที่คิดเพื่ออธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจ เช่น พูดเล่าเรื่องจากภาพหรือเหตุการณ์ที่พบเห็น

ตัวบ่งชี้ 9.4 อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. อ่านภาพ และเข้าใจความหมายของภาพ 2. เขียนขีดเขียน อย่างอิสระ	(1) สังเกตตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ เช่น ป้ายชื่อครู ป้ายชื่อตนเอง ปฏิทินในชีวิตประจำวัน
4 – 5 ปี	1. อ่านภาพสัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้หรือกวาดตามองข้อความตามบรรทัด 2. เขียนเส้นพื้นฐาน 13 เส้น 3. เขียนคล้ายตัวอักษร	(2) เลียนแบบการเขียน เช่น เส้นตรงแนวตั้ง เส้นตรงแนวตั้ง เส้นตรงแนวนอนจากซ้ายไปขวา เส้นตรงแนวนอนจากขวาไปซ้าย เส้นทแยงลงซ้าย เส้นทแยงลงขวา เส้นทแยงขึ้นซ้าย
5 – 6 ปี	1. อ่านภาพสัญลักษณ์ คำ ด้วยการชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ 2. เขียนตัวอักษรตามรอยปะ 3. การเขียนชื่อของตนเองตามแบบ เขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง	เส้นทแยงขึ้นขวา เส้นทแยงขึ้น - ลง ต่อเนื่องกัน เส้นโค้งคว่ำ เส้นโค้งหงาย วงกลมทวนเข็มนาฬิกา วงกลมตามเข็มนาฬิกา

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. บอกลักษณะของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส 2. จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว 3. คัดแยกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน	(1) ใช้ประสาทสัมผัสในการสังเกตและบอกลักษณะหรือส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ เช่น ร่างกายของตนเอง สัตว์ พืช สิ่งของเครื่องใช้ ดิน น้ำ ท้องฟ้า บริเวณต่าง ๆ (2) สังเกตและบอกการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของร่างกายมนุษย์ สัตว์ พืช เมื่อเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศการเปลี่ยนแปลงของวัตถุและสิ่งของเครื่องใช้
4 – 5 ปี	1. บอกลักษณะและส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส 2. จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบเพียงลักษณะเดียว 3. จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อย่างน้อยหนึ่งลักษณะเป็นเกณฑ์ 4. เรียงลำดับขนาดของสิ่งของอย่างน้อย 3 ลำดับ	(3) สังเกตและบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เช่น การนำสิ่งต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ ความสัมพันธ์ระหว่างการทำบางอย่างกับผลที่เกิดขึ้น เช่น ถ้ารับประทานอาหารแล้วไม่แปรงฟันฟันจะผุ ถ้าใส่น้ำตาลลงไปใ้ในน้ำแล้วน้ำตาลจะละลาย ถ้าปล่อยสิ่งของจากที่สูงแล้วสิ่งของจะตกลงมา (4) สังเกตสิ่งของ หรือสำรวจสถานที่ต่าง ๆ หรือเล่นป็นปายเครื่องเล่นสนาม
5 – 6 ปี	1. บอกลักษณะส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงหรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส 2. จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนของ	ลอดอุโมงค์ และบอกหรือวาดภาพเกี่ยวกับลักษณะ พื้นที่ ระยะ ตำแหน่งของสิ่งของสถานที่ หรือเครื่องเล่นจากมุมมองต่าง ๆ (5) สำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณหนึ่ง เช่น สิ่งของที่อยู่บนโต๊ะ สิ่งของที่อยู่ใน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	สิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบสองลักษณะขึ้นไป 3. จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ตั้งแต่สองลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์ 4. เรียงลำดับขนาดของสิ่งของอย่างน้อย 4 ลำดับ	ห้อย และบอกหรือวาดภาพแสดงตำแหน่ง ทิศทาง หรือระยะทางของสิ่งนั้น ๆ (6) สำรวจสถานที่ต่าง ๆ ถ่ายภาพ วาดภาพ หรือเขียนแผนผังสถานที่นั้น ๆ แล้วนำรูปภาพมาอธิบายตำแหน่ง ทิศทาง หรือระยะทางของสถานที่ (7) เล่นเกมเกี่ยวกับมิติสัมพันธ์ เช่น วางสิ่งของในตำแหน่งที่กำหนด บอกชื่อสิ่งของที่อยู่ในตำแหน่งที่กำหนด บอกตำแหน่ง ทิศทาง หรือระยะทางของสิ่งของที่กำหนดใช้ร่างกายเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งหรือไปตามทิศทางที่กำหนด (7) เล่นสำรวจ จำแนกและบอกลักษณะสิ่งของรอบตัวที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายทรงกลม ทรงกระบอกทรง

ตัวบ่งชี้ 10.2 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	(1) สังเกต สำรวจ หรือทดลองอย่างง่ายเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว แล้วอธิบายสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น ลองใส่น้ำตาลลงไป ในน้ำ สังเกตแล้วบอกได้ว่าน้ำตาลสามารถละลายในน้ำได้ ฟังและเปรียบเทียบเสียง
4 – 5 ปี	1. ระบุสาเหตุหรือผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ 2. คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น	

อายุ	สภาพที่ฟังประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
5 – 6 ปี	1. อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำด้วยตนเอง 2. คาดเดา หรือคาดคะเน สิ่งที่จะเกิดขึ้น หรือมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูล	ของสิ่งต่าง ๆ แล้วบอกได้ว่าสิ่งของที่แตกต่างกันทำให้เกิดเสียงต่างกันทอดไขแล้วสังเกตการเปลี่ยนแปลงแล้วบอกได้ว่าความร้อนทำให้ไขสุก รับประทานได้ เล่นโยนหรือเตะลูกบอลโดยออกแรงแตกต่างกันแล้วบอกได้ว่าถ้าออกแรงมากลูกบอลจะไปไกล (2) สนทนาระหว่างฟังนิทานหรือเรื่องเล่าเพื่อคาดเดาเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นพร้อมบอกเหตุผล ก่อนที่จะฟังเนื้อเรื่องต่อไป (3) คาดคะเนหรือตั้งสมมติฐานก่อนทดลอง เช่น คาดคะเนว่าวัตถุใดจะจมน้ำหรือลอยน้ำ คาดคะเนว่าสัตว์ที่สนใจน่าจะกินอาหารชนิดใด คาดคะเนว่าถ้าออกแรงในการผลักของเล่นด้วยแรงที่แตกต่างกันจะทำให้รถของเล่นมีการเคลื่อนที่เป็นอย่างไร

ตัวบ่งชี้ 10.3 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

อายุ	สภาพที่ฟังประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ 2. แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	(1) บอกสิ่งที่สังเกตพบหรืออธิบายข้อค้นพบจากการสังเกตสำรวจ หรือทำการ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
4 – 5 ปี	1. ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และ เริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น 2. ระบุปัญหา และแก้ปัญหา โดยลองผิดลองถูก	ทดลองอย่างง่ายเกี่ยวกับสิ่ง ต่าง ๆ รอบตัว เช่น สนทนา และสรุปเกี่ยวกับส่วนประกอบ ของไข่ที่ได้จากการสังเกตไข่ ของจริง สนทนาและอธิบาย
5 – 6 ปี	1. ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และ ยอมรับผลที่เกิดขึ้น 2. ระบุปัญหาสร้างทางเลือก และเลือกวิธีแก้ปัญหา	เกี่ยวกับรสชาติและ ส่วนประกอบของอาหารที่ได้ จากการสังเกตและชิมอาหาร ของจริง (2) สังเกตอากาศแต่ละวัน สนทนาและสรุปเกี่ยวกับสภาพ อากาศในแต่ละวัน สํารวจ ต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน สนทนาและสรุปชนิดของต้นไม้ ที่พบในบริเวณโรงเรียน (3) สํารวจแบบรูปของ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว สนทนาและ บอกลักษณะของแบบรูปที่พบ จัดกลุ่มสิ่งของแล้วสนทนา เกี่ยวกับการจัดกลุ่มสิ่งของว่า จัดเป็นกลุ่มได้อย่างไรบ้าง โดย ใช้อะไรเป็นเกณฑ์ (4) ตัดสินใจและเลือกวิธี แก้ปัญหาในระหว่างเล่น หรือ ในชีวิตประจำวัน หรือทำ กิจกรรม เช่น เล่นเกม การศึกษาต่าง ๆ แก้ปัญหาใน การเล่นกับเพื่อน แก้ปัญหาใน การแบ่งของเล่นให้เพียงพอกับ จำนวนของเพื่อนในกลุ่ม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
		แก้ปัญหาในการจัดวางหรือเก็บ สิ่งของให้เป็นระเบียบร่วมกับ ครูและเพื่อนวางแผนและลงมือ แก้ปัญหาเกี่ยวกับการกำจัด หรือลดปริมาณขยะหรือเศษ วัสดุเหลือใช้การประดิษฐ์ สิ่งของหรือทำชิ้นงานให้ได้ตาม เงื่อนไข

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 11.1 ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. สร้างผลงานศิลปะเพื่อ สื่อสารความคิดอย่างอิสระ	(1) เล่นอิสระกับสื่อ วัสดุ และของเล่น เช่น ต่อบล็อก ,ฉีกกระดาษสีปะติดลง บนกระดาษ,พิมพ์ภาพจากนิ้วมือ ฝ่ามือ
4 – 5 ปี	1. สร้างผลงานศิลปะเพื่อ สื่อสารความคิด ความรู้สึกของ ตนเอง	(2) พิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ก้านกล้วย ใบไม้ ดอกไม้ อย่างอิสระ
5 – 6 ปี	1. สร้างผลงานศิลปะเพื่อ สื่อสารความคิด ความรู้สึกของ ตนเอง โดยมีการดัดแปลง แปลกใหม่จากเดิม 2. สร้างผลงานศิลปะเพื่อ สื่อสารความคิด ความรู้สึกของ ตนเองที่มีต่อผู้อื่น	(3) เล่าเรื่องถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากชิ้นงาน ของตนเอง (4) กัดดินน้ำมัน คลึงดินน้ำมันเป็นเส้น ยาว และปั้นดินน้ำมันเป็นก้อนกลม (5) ประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ เช่น ประดิษฐ์กระป๋องอมสินจากแกน กระดาษทิชชู ประดิษฐ์กระถางต้นไม้ จากไม้ไอติม ประดิษฐ์ตุ๊กตาจากช้อน พลาสติก

ตัวบ่งชี้ 11.2 แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	(1) แสดงท่าทาง เลียนแบบ เคลื่อนไหว ประกอบการเล่นิทาน การเล่าเรื่อง และการร้องเพลง เช่น เดินประกอบเพลง เดินประกอบเพลงร่างกายของเรา สวัสดิ์ เดินประกอบเพลงครอบครัว กระต่าย
4 – 5 ปี	1. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่	
5 – 6 ปี	1. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายและแปลกใหม่ 2. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อผู้อื่น	

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สนใจฟังด้วยตนเอง	(1) เล่นิทานหรือเรื่องที่นำเสนอใจเหมาะสมตามศักยภาพ เช่น เล่าปากเปล่า เล่าโดยมีหนังสือประกอบ เล่าโดยมีภาพประกอบ เล่าโดยใช้สื่อใกล้ตัว เล่าโดยใช้ศิลปะเข้าช่วย (2) ฝึกตั้งคำถามจากนิทานที่ฟังหรือเรื่องที่สนใจ เช่น ชอบตัวละครใดมากที่สุด ฉาก ลำดับเหตุการณ์ ปัญหาและวิธีแก้ไข
4 – 5 ปี	1. กระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สนใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น	
5 – 6 ปี	1. กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ 2. สนใจหยิบหนังสือมาอ่านสื่อความคิดด้วยตนเอง	

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
	3. สังเกตและอธิบายหน้าที่และความสำคัญของตัวละครจากเรื่องที่อ่าน	

ตัวบ่งชี้ 12.2 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3 – 4 ปี	1. ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ	(1) ฝึกการตั้งคำถามที่สามารถหาคำตอบได้เช่น ฝึกแนะนำตนเอง ฝึกแนะนำเพื่อน มาอยู่กับใคร ทำอะไรอยู่ จะไปไหน ทำไมต้องรอ เมื่อไหร่จะเสร็จ เมื่อไหร่จะมา
4 – 5 ปี	1. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ 2. ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ	
5 – 6 ปี	1. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ตามวิธีการของตนเอง 2. ใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไร” “อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ	

1.5 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ

1.5.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น

ทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
1. มีความสามารถในการบูรณาการประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการดำรงชีวิต 1.1 รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการเห็นที่เหลืออยู่ (สำหรับบุคคลสายตาสั้น)	(๑) การมองแสงในทิศทางต่าง ๆ (๒) การมองวัตถุที่มีสีสดใสที่อยู่กับที่ (๓) การมองตามวัตถุที่มีสีสดใสที่เคลื่อนไหว (๔) การมองหาวัตถุกำหนดให้

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
ร่าง) ในการมองสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้	(๕) การหยิบสิ่งของที่มีขนาดและสีที่แตกต่างกัน (๖) การสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว (๗) การโยงเส้นไปตามตำแหน่งที่กำหนดให้ (๘) การมองภาพตามที่กำหนด (๙) การมองของจริงแล้วให้เลือกภาพที่ตรงกับสิ่งที่มองเห็น (๑๐) การบรรยายภาพจากสิ่งที่เห็น (๑๑) การเลียนแบบสีหน้าท่าทาง (๑๒) การบอกรายละเอียดของวัตถุที่เห็น
1.2 รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการได้ยินเสียงต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมได้	(๑) การบอกเสียงจากสิ่งที่ได้ยิน (๒) การบอกแหล่งที่มาของเสียง (๓) การแยกความแตกต่างของเสียงชนิดต่าง ๆ (๔) การบอกจังหวะของเสียง
1.3 รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการดมกลิ่นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้	(๑) การดมกลิ่นของใช้ประเภทต่าง ๆ (๒) การดมกลิ่นอาหารประเภทต่าง ๆ (๓) การดมกลิ่นผลไม้ประเภทต่าง ๆ (๔) การดมกลิ่นดอกไม้ประเภทต่าง ๆ (๕) การดมกลิ่นต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม
1.4 รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการชิมรสสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้	(๑) การชิมและบอกรสชาติของอาหารชนิดต่าง ๆ (๒) การชิมและบอกชื่ออาหาร ผัก ผลไม้ประเภทต่าง ๆ (๓) การชิมและบอกลักษณะของอาหาร ประเภทต่าง ๆ
1.5 รับรู้ต่อการ ใช้ประสาทสัมผัสทางผิวหนังสัมผัสสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและในสภาพแวดล้อมได้	(๑) การบอกชื่อสิ่งของต่าง ๆ ด้วยการสัมผัสทางผิวหนัง (๒) การบอกลักษณะรูปร่างของสิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัสทางผิวหนัง (๓) การบอกลักษณะพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัสทางผิวหนัง (๔) การบอกสภาพแวดล้อมโดยการรับรู้ทางผิวหนัง (๕) การสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่มีอุณหภูมิที่แตกต่างกัน (๖) การบอกสถานะของสิ่งต่าง ๆ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
1.6 รับรู้ต่อการใช้ประสาท การรับรู้การทรงตัวได้	(๑) การเล่นเกมที่ใช้การปีน ป่าย ห้อย โหน กระโดด (๒) การเล่นเกมที่มีการเคลื่อนไหวไปในระนาบที่ แตกต่างกัน (๓) การนั่งเครื่องเล่นหรืออุปกรณ์ที่มีการเคลื่อนไหว (๔) การยืนทรงตัวในรูปแบบต่าง ๆ (๕) การเดินทรงตัว (๖) การหมุนศีรษะและการเคลื่อนไหวไปในระนาบที่แตกต่างกัน (๗) การนั่งทรงตัว การเคลื่อนไหวแบบราบเรียบและทิศทาง ต่าง ๆ
1.7 รับรู้ต่อการใช้ประสาท การรับรู้การเคลื่อนไหวเอ็น และข้อต่อได้	(๑) การกระโดดในรูปแบบต่าง ๆ (๒) การเล่นเกมที่มีการโหนหรือปีนป่าย (๓) การหิ้ว ลาก ผลัก ดึง ยก สิ่งของหรือวัตถุที่มีน้ำหนัก (๔) การออกกำลังกายในท่าต่าง ๆ (๕) การคลานบนสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน (๖) การทำท่าประกอบเพลงที่มีจังหวะเบา ๆ สบาย ๆ (๗) การเคี้ยวอาหารหรือวัตถุที่มีความเหนียว (๘) การนวดที่มีการลงน้ำหนักที่ข้อต่อ
1.8 การรับรู้ต่อการใช้ ประสาทสัมผัสในการ รับประทานอาหาร	1. ตำแหน่งของภาชนะใส่อาหาร 2. ตำแหน่งของอุปกรณ์ใช้สำหรับรับประทานอาหาร

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
2. การสร้างความคุ้นเคยกับ สภาพแวดล้อม และการ เคลื่อนไหวของคนตาบอด 2.1 ความคิดรวบยอดที่ เกี่ยวข้องกับการสร้างความ คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว	(1) การรับรู้เกี่ยวกับเวลา (2) การรับรู้เกี่ยวกับทิศทาง (3) การรับรู้เกี่ยวกับระยะทาง (4) การรับรู้เกี่ยวกับพื้นผิว (5) การรับรู้เกี่ยวกับอุณหภูมิ (6) การรับรู้เกี่ยวกับกลิ่น (7) การรับรู้เกี่ยวกับเสียง (8) การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม (9) การเรียงลำดับของสถานที่ เหตุการณ์หรือเวลา
2.2 การเดินทางกับผู้นำทาง 2.2.1 การแนะนำ และ การจับแขนผู้นำทาง	(1) การยืนก่อนการเดินทางกับผู้นำทาง (2) การรับรู้สัญลักษณ์ก่อนการเดินทาง (3) การเลื่อนมือและจับแขนของผู้นำทาง
2.2.2 การก้าวเดินโดยมี ผู้นำทาง	(1) การก้าวเดินกับผู้นำทาง (2) การรู้จังหวะการเดินกับผู้นำทาง
2.2.3 การเปลี่ยนข้าง	(1) การเลื่อนมือก่อนการเปลี่ยนข้าง (2) การจับแขนผู้นำทางขณะเปลี่ยนข้าง
2.2.4 การหมุนกลับตัว	(1) การหมุนตัวเข้าหากัน (2) การยื่นมือไปจับแขนอีกข้างของผู้นำทาง (3) การปล่อยแขนและเดินต่อ
2.2.5 การตอบรับหรือ ปฏิเสธการนำทาง	(1) การตอบรับการนำทาง (2) การปฏิเสธการนำทาง
2.2.6 การเดินทางแคบ โดยมีผู้นำทาง	(1) การใช้สัญลักษณ์เมื่อต้องการเดินในทางแคบ (2) การจับแขนผู้นำทางเมื่อเดินในทางแคบ (3) การก้าวเดินกับผู้นำทางเมื่อเดินในทางแคบ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
	(4) การกลับมาเดินในเส้นทางปกติ
2.2.7 การเดินกับ ผู้นำ ทาง ขึ้นลงบันไดได้	(1) การขึ้น - ลงบันไดกับผู้นำทางโดยไม่จับราว (2) การขึ้น - ลงบันไดกับผู้นำทางและจับราวบันได
2.2.8 การเดินกับ ผู้นำทาง ในการเข้า - ออก ประตู	(1) การเข้า - ออกประตูที่เป็นประตูชนิดผลักออกจากตัว (2) การเข้า - ออกประตูที่เป็นประตูชนิดเปิดเข้าหาตัว (3) การเข้า - ออกประตูที่เป็นประตูชนิดเลื่อน
2.2.9 การนั่งเก้าอี้	(1) การสำรวจ การจับ และการนั่งเก้าอี้ที่ไม่มีพนักพิง (2) การสำรวจ การจับ และการนั่งเก้าอี้ที่มีพนักพิง (3) การนั่งเก้าอี้ที่ไม่มีโต๊ะ (4) การนั่งเก้าอี้ที่มีโต๊ะ
2.2.10 การหาของ	(1) การหาของบนโต๊ะ (2) การหาของที่พื้น
2.2.11 การขึ้น - ลง ยานพาหนะ	(1) การขึ้นรถ (2) การลงรถ
2.2.12 การเข้า - ออก ลิฟต์	(1) การเข้าลิฟต์ (2) การออกลิฟต์
2.3 การเดินโดยอิสระใน สถานที่คุ้นเคย	
2.3.1 การเดินโดยการ ป้องกันตนเองส่วนบน	(1) การใช้แขนในการป้องกันตนเองส่วนบน
2.3.2 การเดินโดยการ ป้องกันตนเองส่วนล่าง	(1) การใช้แขนในการป้องกันตนเองส่วนล่าง
2.3.3 การเดินโดยการ เกาะราว	(1) การยื่นมือจับราวในการเดิน
2.3.4 การเดินโดยการ ละเลาะ	(1) การยื่นมือแตะผนังหรือราวในการเดินละเลาะ
2.3.5 การเดินโดยใช้ไม้ เท้าขาว	(1) การจับไม้เท้า (2) การแกว่งไม้เท้า

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
	(3) การเดินร่วมกับไม้เท้า (4) การเดินบนพื้นต่างระดับโดยใช้ไม้เท้าขาว
3. การเตรียมความพร้อมการอ่านอักษรเบรลล์ 3.1 การเคลื่อนที่ของมือและนิ้วมือในการสัมผัส	(1) การเคลื่อนมือและนิ้วมือข้างเดียว สัมผัสภาพนูน เส้นนูน จุดนูน ในทิศทางต่าง ๆ (2) การเคลื่อนมือและนิ้วมือทั้งสองข้างสัมผัสภาพนูน เส้นนูน จุดนูน ในทิศทางต่าง ๆ (3) การเคลื่อนมือบนเส้นจุดนูนอักษรเบรลล์
4. การเตรียมความพร้อมการเขียนอักษรเบรลล์ 4.1 การใส่และเลื่อนกระดาษ	(1) การรู้จักอุปกรณ์การเขียนอักษรเบรลล์ (2) การใส่และเลื่อนกระดาษ
4.2 การจับสไตลัส (Stylus) ในการเขียนจุด	(1) การจับสไตลัส ในการเขียน (2) การกดจุดอักษรเบรลล์
5. มีความสามารถในการอ่านอักษรเบรลล์พยัญชนะไทยที่มีเซลล์เดียวและตัวเลข 5.1 การอ่านอักษรเบรลล์ไทยที่เป็นพยัญชนะเซลล์เดียวและตัวเลข	(1) การอ่านอักษรเบรลล์ พยัญชนะภาษาไทย กลุ่มจุด 1, 2, 4, 5 (2) การอ่านอักษรเบรลล์พยัญชนะภาษาไทย กลุ่มจุด 1 2 3 4 5 (3) การอ่านอักษรเบรลล์พยัญชนะภาษาไทย กลุ่มจุด 1 2 3 4 5 6 (4) การอ่านตัวเลขอักษรเบรลล์ จำนวน 1 - 10

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
6.มีความสามารถในการเขียนอักษรเบรลล์พยัญชนะไทยที่มีเซลล์เดียวและตัวเลข 6.1 การเขียนอักษรเบรลล์ที่เป็นพยัญชนะไทยเซลล์เดียวและตัวเลข	(1) การเขียนพยัญชนะ กลุ่มจุด 1, 2, 4, 5 (2) การเขียนพยัญชนะ กลุ่มจุด 1 2 3 4 5 (3) การเขียนพยัญชนะ กลุ่มจุด 1 2 3 4 5 6 (4) การเขียนตัวเลขอักษรเบรลล์ จำนวน 1 - 10
6.2 การเขียนอักษรเบรลล์ที่เป็นพยัญชนะภาษาอังกฤษระดับ 1	(1) การเขียนพยัญชนะภาษาอังกฤษ A - Z (2) การเขียนพยัญชนะภาษาอังกฤษ a - z
7. มีความสามารถในการใช้ลูกคิด 7.1 การใช้ลูกคิดในการบวกลบง่าย ๆ	(1) การตั้งค่าและอ่านค่าลูกคิด (2) การบวกจำนวนที่มีผลลัพธ์ไม่เกินสิบ (3) การลบจำนวนที่มีตัวตั้งไม่เกินสิบ
8. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยในการเรียนรู้ 8.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
8.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
8.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้	(1) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

1.5.2 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน

ทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน	ประสพการณ์ที่สำคัญ
1. สามารถใช้และดูแลเครื่องช่วยฟัง 1.1 บอกส่วนต่าง ๆ ของเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม	(1) การบอกส่วนต่าง ๆ ของเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียมจากของจริง
1.2 ใช้เครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียมได้ถูกต้อง	(1) การใส่และถอดเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม (2) การเปิด - ปิดเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม (3) การปรับระดับเสียงเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม (4) การตรวจสอบการทำงานของเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม
1.3 ดูแลรักษาเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม	(1) การทำความสะอาดเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม (2) การเก็บรักษาเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม
2. สามารถใช้การได้ยินที่หลงเหลืออยู่ในชีวิตประจำวัน 2.1 รู้ว่ามีเสียง/ไม่มีเสียง	(1) การเคาะ ตี ด สี ตี เป่า เขย่า เครื่องดนตรี (2) การฟังเสียงจากเครื่องเล่น (3) การฟังเสียงจากสิ่งแวดล้อม
2.2 บอกเสียงที่ได้ยิน	(1) การบอกเสียงที่ได้ยินจากเครื่องดนตรี (2) การบอกเสียงที่ได้ยินจากเครื่องเล่น (3) การบอกเสียงที่ได้ยินจากสิ่งแวดล้อม (4) การจำแนกเสียง (5) การเปรียบเทียบเสียง
2.3 บอกแหล่งที่มาของเสียง	(1) การฟังเสียงสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และบอกแหล่งที่มาเสียง

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการได้ยิน	ประสบการณ์ที่สำคัญ
3. สามารถแปลงเสียงหรือพูดตามแบบ 3.1 แปลงเสียงคำที่ไม่มี ความหมายตามแบบ	(1) การกำหนดลมหายใจเข้าออก (2) การกลั่น/กักลมหายใจ (3) การแปลงเสียงคำที่ไม่มี ความหมายตามแบบ (4) การแปลงเสียงพยัญชนะตามฐานการเกิดเสียงตามแบบ (5) การแปลงเสียงสระ และเปรียบเทียบเสียงสระสั้น - ยาว ตามแบบ (6) การแปลงเสียงวรรณยุกต์ และเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ สูง - ต่ำ ตามแบบ (7) การจัดรูปริมฝีปากตามฐานการเกิดเสียงตามแบบ
3.2 พูดคำง่าย ๆ ที่มี ความหมายตามแบบ	(1) การพูดเป็นคำง่าย ๆ เกี่ยวกับตนเองตามแบบ (2) การพูดเป็นคำง่าย ๆ เกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อม ตามแบบ (3) การพูดเป็นคำง่าย ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวตามแบบ (4) การพูดเป็นคำง่าย ๆ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวตามแบบ
3.3 พูดเป็นวลีง่าย ๆ ตาม แบบ	(1) การพูดเป็นวลีง่าย ๆ ตามแบบ
3.4 พูดเป็นประโยคง่าย ๆ ตามแบบ	(1) การพูดเป็นประโยคง่าย ๆ ตามแบบ
4. สามารถอ่านริมฝีปาก 4.1 อ่านริมฝีปากและเข้าใจ ความหมาย	(1) การอ่านริมฝีปากและปฏิบัติตาม
4.2 ทำรูปปากเป็นคำที่มี ความหมายและผู้อื่นเข้าใจได้	(1) การทำรูปปากเป็นคำที่มีความหมายง่าย ๆ
4.3 ทำรูปปากเป็นวลี ง่าย ๆ และผู้อื่นเข้าใจได้	(1) การทำรูปปากเป็นวลีง่าย ๆ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการได้ยิน	ประสบการณ์ที่สำคัญ
4.4 ทำรูปปากเป็นประโยค ง่าย ๆ และผู้อื่นเข้าใจได้	(1) การทำรูปปากเป็นประโยคง่าย ๆ
5. สามารถใช้ภาษามือในการ สื่อสาร 5.1 ใช้ภาษาท่าทางในการ สื่อสาร	(1) การจัดทำและการเคลื่อนไหวของมือพื้นฐานในการใช้ภาษามือ การใช้สีหน้าประกอบท่าทางในการสื่อสาร
5.2 ใช้ภาษามือบอกชื่อสิ่ง ต่าง ๆ รอบตัว	(1) การใช้ภาษามือบอกชื่อบุคคล (2) การใช้ภาษามือบอกชื่ออาหาร ผักและผลไม้ (3) การใช้ภาษามือบอกชื่อสัตว์ (4) การใช้ภาษามือบอกชื่อสิ่งของ (5) การใช้ภาษามือบอกชื่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว
5.3 ใช้ภาษามือ เพื่อการ สนทนาและสื่อสาร	(1) การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับตนเอง (2) การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่ (3) การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว (4) การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
6. สามารถสะกดนิ้วมือ 6.1 สะกดนิ้วมือพยัญชนะ ไทย	(1) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ก ข ค ฅ (2) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ต ถ ฐ ฒ ท ฏ (3) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ส ศ ษ ซ (4) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด พ ป ผ ภ (5) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ห อ (6) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ด ฎ (7) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ฟ ฬ (8) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ล ฬ (9) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ย ญ (10) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด น ณ ง (11) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ท ธ (12) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ฉ ช ฌ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการได้ยิน	ประสบการณ์ที่สำคัญ
	(13) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทย จ บ ร ม ว อ
6.2 สะกดนิ้วมือ สระและ สระเปลี่ยนรูป	(1) การสะกดนิ้วมือสระ อี อี อี อี อี โอ โอ โอ (2) การสะกดนิ้วมือสระ อะ อา อุ อุ เอ แอ อำ ไม่ได้คู่ (3) ไม้หันอากาศ การันต์ ฤ และ เครื่องหมาย ฯ
6.3 สะกดนิ้วมือ วรรณยุกต์	(1) การสะกดนิ้วมือ วรรณยุกต์
6.4 สะกดนิ้วมือชื่อตนเอง	(1) การสะกดนิ้วมือชื่อตนเอง
6.5 สะกดนิ้วมือคำง่าย ๆ	(1) การสะกดนิ้วมือคำง่าย ๆ เกี่ยวกับตนเอง (2) การสะกดนิ้วมือคำง่าย ๆ เกี่ยวกับบุคคลและสถานที่ แวดล้อม (3) การสะกดนิ้วมือคำง่าย ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว (4) การสะกดนิ้วมือคำง่าย ๆ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
6.6 สะกดนิ้วมืออักษร ภาษาอังกฤษ	(1) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ A B C D E F (2) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ G H I J K (3) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ L M N O P (4) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ Q R S T U (5) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ V W X Y Z
7. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	
7.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
7.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
7.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(1) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

1.5.3 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา

ทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา	ประสพการณ์สำคัญ
1. สามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ 1.1 สื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์	(1) การใช้ภาษาท่าทางบอกความต้องการ (2) การใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (3) การสนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้
2. สามารถดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน 2.1 ดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน	(1) การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง (2) การเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ (3) การระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยตนเอง (4) การทำงานบ้านง่าย ๆ
3. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม 3.1 การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม	(1) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (2) การเล่นกับเพื่อน (3) การเล่นเลียนแบบผู้อื่น (4) การเล่นตามกติกา (5) การเล่นบทบาทสมมุติ (6) การปฏิบัติตามกฎกติกาทางสังคม
4. รู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน 4.1 การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน	(1) การใช้สิ่งของสาธารณะอย่างเหมาะสม (2) การปฏิบัติตามข้อตกลงการใช้สิ่งของสาธารณะอย่างเหมาะสม (3) การดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะได้อย่างเหมาะสม

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
5. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวก เครื่องช่วย ในการเรียนรู้ 5.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
5.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
5.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้	(1) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้

**1.5.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทาง
ร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ**

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางร่างกาย	ประสบการณ์ที่สำคัญ
1. ดูแลสุขอนามัยของตนเอง เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน 1.1 การป้องกัน ดูแลและ รักษาความสะอาดแผลกดทับ	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยป้องกันแผลกดทับ (2) การพลิกตะแคงตัว (3) การยกตัวขณะอยู่ในท่านั่ง (4) การดูแลและรักษาความสะอาดผิวหนัง
1.2 บริหารกล้ามเนื้อและ ข้อต่อเพื่อคงสภาพ	(1) การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ (2) การลงน้ำหนัก (3) การเพิ่มกำลังกล้ามเนื้อ
1.3 จัดท่านอน ท่านั่ง และ ทำกิจกรรมในท่าทางที่ถูกต้อง	(1) การจัดท่านอนที่ถูกต้อง (2) การจัดท่านั่งที่ถูกต้อง (3) การจัดท่าขณะทำกิจกรรมที่ถูกต้อง

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางร่างกาย	ประสบการณ์ที่สำคัญ
1.4 ดูแลอุปกรณ์ เครื่องช่วยส่วนตัวได้	(1) การดูแลและการปฏิบัติตนเมื่อใส่อุปกรณ์เครื่องช่วยส่วนตัว ได้ เช่น สายสวนปัสสาวะ ถูซับถ่ายบริเวณหน้าท้อง ท่ออาหาร ฯลฯ
2. สามารถใช้อุปกรณ์ เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้าย ตนเอง (Walker) รถเข็น ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน 2.1 เคลื่อนย้ายตนเองใน การใช้อุปกรณ์เครื่องช่วย	(1) การเคลื่อนย้ายตนเองเข้าไปจับ Walker (2) การเคลื่อนย้ายตนเองเข้าไปนั่งเก้าอี้รถเข็น (3) การเคลื่อนย้ายตนเองเข้าไปจับไม้เท้า (4) การเคลื่อนย้ายตนเองเข้าไปใช้ไม้ค้ำยัน
2.2 ทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์ เครื่องช่วยและป้องกันตนเอง ขณะเคลื่อนย้ายตนเองได้	(1) การทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเอง (2) การทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเองเมื่อมีแรงต้าน (3) การทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเองโดยมีการถ่ายน้ำหนักไปในทิศทางต่าง ๆ (4) ป้องกันตนเองขณะล้มจากการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้ายตนเอง
2.3 เคลื่อนย้ายตนเองด้วย อุปกรณ์เครื่องช่วยได้	(1) การเคลื่อนย้ายตนเองโดยใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยบนทางราบ (2) การเคลื่อนย้ายตนเองโดยใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยบนทางลาด (3) การเคลื่อนย้ายตนเองโดยใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยบนทางต่าง ระดับ
2.4 เก็บรักษาและดูแล อุปกรณ์เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้ายตนเอง	(1) การเก็บรักษาและดูแลอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเอง

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางร่างกาย	ประสบการณ์ที่สำคัญ
3. สามารถใช้และดูแลรักษา กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ เทียม อุปกรณ์ดัดแปลง 3.1 ถอดและใส่กาย อุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์เทียม หรืออุปกรณ์ดัดแปลง	(1) การถอดและใส่กายอุปกรณ์เสริม (2) การถอดและใส่กายอุปกรณ์เทียม (3) การถอดและใส่อุปกรณ์ดัดแปลง
3.2 ใช้กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์เทียม หรืออุปกรณ์ ดัดแปลงในการทำกิจกรรม	(1) การใช้กายอุปกรณ์เสริมในการทำกิจกรรม หรือเมื่อมีแรง ต้านต่าง ๆ (2) การใช้กายอุปกรณ์เทียมในการทำกิจกรรมหรือเมื่อมีแรง ต้านต่าง ๆ (3) การใช้อุปกรณ์ดัดแปลงในการทำกิจกรรมหรือเมื่อมีแรง ต้านต่าง ๆ
3.3 เก็บรักษาและดูแลกาย อุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์เทียม หรืออุปกรณ์ ดัดแปลง	(1) การเก็บรักษาและดูแลกายอุปกรณ์เสริม (2) การเก็บรักษาและดูแลกายอุปกรณ์เทียม (3) การเก็บรักษาและดูแลอุปกรณ์ดัดแปลง
4. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ 4.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
4.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
4.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(1) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางร่างกาย	ประสบการณ์ที่สำคัญ
5. ควบคุมอวัยวะที่ใช้ในการ พูด การเคี้ยว และการกลืน 5.1 ควบคุมกล้ามเนื้อรอบ ปาก	(1) การเคลื่อนไหวริมฝีปาก (2) การควบคุมกล้ามเนื้อรอบปาก
5.2 ควบคุมการใช้ลิ้น	(1) การเคลื่อนไหวลิ้นตามที่กำหนด
5.3 เป่าและดูด	(1) การเป่าลมออกจากปาก (2) การดูดของเหลว
5.4 การกลืนและเคี้ยว	(1) การขยับขากรรไกร (2) การกลืนน้ำลาย (3) การกลืนอาหารชิ้น (4) การกลืนอาหารเหลว (5) การกัดอาหารประเภทต่าง ๆ (6) การเคี้ยวอาหารประเภทต่าง ๆ
5.5 การควบคุมน้ำลาย	(1) การปิดริมฝีปาก (2) การใช้ริมฝีปากคาบ (3) การบริหารริมฝีปาก

1.5.5 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเรียนรู้	ประสบการณ์ที่สำคัญ
1. มีความสามารถในการรับรู้ การได้ยิน 1.1 จำเสียงที่ได้ยินใน ชีวิตประจำวัน	(1) การพูดตามเสียงที่ได้ยิน (2) การพูดย้อนกลับจากเสียงที่ได้ยิน (3) การบอกเสียงที่เคยได้ยิน

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเรียนรู้	ประสบการณ์ที่สำคัญ
1.2 จำแนกเสียงที่แตกต่าง	(1) การแยกเสียงบุคคล เสียงสัตว์ เสียงในชีวิตประจำวัน (2) การแยกเสียงธรรมชาติ (3) การแยกเสียงเหมือน- ต่าง ดัง – เบา
1.3 แยกเสียงที่กำหนดให้ ออกจากเสียงอื่น ๆ ได้	(1) การบอกเสียงที่กำหนดออกจากเสียงอื่น ๆ
2. มีความสามารถในการรับรู้ การเห็น	
2.1. การจำภาพที่เห็นใน ชีวิตประจำวัน	(1) การบอกภาพจากการจดจำ (2) การบอกภาพสัญลักษณ์จากการจดจำ
2.2. การแยกวัตถุ ภาพ ตัว พยัญชนะที่กำหนดให้อยู่ในพื้นที่ ฉากที่ต่างกัน	(1) การแยกวัตถุที่กำหนดให้ออกจากสิ่งต่างๆที่ต่างกัน (2) การแยกภาพที่กำหนดให้ออกจากฉากหลังที่ต่างกัน (3) การแยกตัวอักษรที่กำหนดให้ออกจากฉากหลังที่ต่างกัน (4) การแยกสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ออกจากฉากหลังที่ต่างกัน
2.3 ตากับมือเคลื่อนไหว สัมพันธ์กัน	(1) การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม (2) การเขียนภาพและการเล่นกับสี (3) การปั้น (4) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยเศษวัสดุ (5) การหยิบจับการใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะและการ ร้อยวัสดุ
2.4 การบอกส่วนที่หายไป ของรูปภาพที่กำหนด	(1) การบอกส่วนที่หายไปของรูปภาพ (2) เติมองค์ประกอบของรูปภาพที่หายไปให้สมบูรณ์ (3) เติมส่วนของรูปเรขาคณิตที่หายไป
2.5 บอกความสัมพันธ์ของ คุณลักษณะตำแหน่ง ลำดับ รูปร่างของสิ่งที่อยู่รอบตัว	(1) การจัดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ลำดับ รูปร่าง ของสิ่งที่อยู่รอบตัว ได้อย่างเหมาะสม (2) การบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบตัว (3) การบอกตำแหน่งของสิ่งต่างๆตามที่กำหนด (4) การวางวัตถุหรือสิ่งของตามตำแหน่งที่กำหนด (5) การเรียงลำดับรูปร่าง ตัวเลข พยัญชนะ คำศัพท์ตามแบบ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเรียนรู้	ประสบการณ์ที่สำคัญ
	(6) การประกอบรูปร่างเรขาคณิตเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ สัตว์ คน (7) การต่อเติมและการสร้างแบบรูปตามจินตนาการ (8) การคัดลอกรูปภาพ (9) สร้างภาพวาดด้วยตนเอง
3. มีความสามารถในการ จัดลำดับความคิด 3.1. เรียงลำดับเหตุการณ์ ขั้นตอนในการเล่นหรือการทำ กิจกรรมได้	(1) การบอกและเรียงลำดับกิจกรรม (2) การบอกและเรียงลำดับเหตุการณ์ตามช่วงเวลา (3) การบอกขั้นตอนในการเล่นหรือการทำกิจกรรม (4) การเล่านิทาน (5) การเล่าเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
4. มีความสามารถในการจัด ระเบียบตนเอง 4.1 จัดการตนเองได้	(1) การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (2) การร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
4.2 จัดลำดับกิจกรรม ตนเองได้	(1) การจัดลำดับกิจกรรมตนเองในชีวิตประจำวัน (2) การปฏิบัติกิจกรรมประจำวันตามตารางที่กำหนด
5. มีความสามารถในการบอก ตำแหน่ง/ทิศทาง 5.1 บอกทิศทางหรือ ตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ	(1) การวางสิ่งของที่อยู่ทางซ้าย – ขวา, บน – ล่าง, หน้า - หลัง (2) การบอกหรือชี้ตำแหน่งสิ่งของหรือวัตถุ (3) การจัดตำแหน่งของภาพ สัญลักษณ์ สิ่งของหรือวัตถุตามที่กำหนด (4) การจัดตำแหน่งหรือทิศทางสิ่งของหรือวัตถุให้อยู่ทิศทางเดียวกัน (5) การจัดตำแหน่งหรือทิศทางรูปภาพให้อยู่ทิศทางเดียวกัน (6) การบอกตำแหน่ง ทิศทางของสถานที่ที่คุ้นเคย

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเรียนรู้	ประสบการณ์ที่สำคัญ
6. สามารถใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ 6.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
6.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
6.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(1) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้

1.5.6 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการ
พูดและภาษา

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการพูดและภาษา	ประสบการณ์สำคัญ
1.สามารถควบคุมอวัยวะใน การออกเสียง 1.1 ควบคุมอวัยวะในการ พูด	(1) การควบคุมอวัยวะในปาก (2) การบริหารความแข็งแรงของกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับ การพูด (3) การควบคุมลมหายใจ (4) การกักและพ่นลม
1.2 เคลื่อนไหวอวัยวะใน การพูด	(1) การเคลื่อนไหวลิ้น (2) การอ้า หุบ ห่อปาก (3) การยิงฟันและพ่นลมผ่านไรฟัน

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการพูดและภาษา	ประสบการณ์สำคัญ
2. สามารถออกเสียงตาม หน่วยเสียงได้ชัดเจน 2.1 ออกเสียงให้ชัดเจน	(1) การออกเสียงพยัญชนะตามหน่วยเสียง (2) การออกเสียงตามฐานที่เกิดเสียงจากง่ายไปหายาก (3) การออกเสียงคำควบกล้ำ (4) การออกเสียงคำที่ขาดหาย
3. เปล่งเสียงให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติของแต่ละคน 3.1 เปล่งเสียงในระดับเสียง ที่ทำให้ผู้อื่นฟังได้	(1) การเปล่งเสียงสูงต่ำประกอบจังหวะ (2) การเปล่งเสียงพูดโดยใช้คำง่ายๆ ในระยะใกล้ - ไกล (3) การเปล่งเสียงดังหรือเบา
4. สามารถควบคุมจังหวะ การ พูด 4.1 ควบคุมจังหวะการพูด ได้เป็นจังหวะปกติ (70 – 100 คำต่อนาที)	(1) การพูดตามจังหวะที่กำหนด (2) การออกเสียงตามจังหวะที่เคาะ ช้า - เร็ว (3) การกำหนดการหายใจเข้า - ออก/ท้องโป่ง - แแฟบ (4) การเล่าเรื่องกับกับตนเอง (5) การเล่านิทานสั้น ๆ
4.2 พูดได้คล่องหรือลด ภาวะการติดอ่าง	(1) การผ่อนคลายกล้ามเนื้อขากรรไกรและอวัยวะในการพูด (2) การลากเสียงสระและพยัญชนะให้ยาวจนสุดลมหายใจ (3) การเคลื่อนไหวอวัยวะของการพูดหนึ่งช่วงลมหายใจ (4) การหายใจและการผ่อนลมหายใจ
4.3 พูดเว้นวรรคตอนได้ ถูกต้อง	(1) การพูดหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง (2) การอ่านข้อความโดยทำเครื่องหมายวรรคตอน

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการพูดและภาษา	ประสบการณ์สำคัญ
5. สามารถใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ 5.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
5.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
5.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(1) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้

**1.5.7 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่อง
ทางพฤติกรรมหรืออารมณ์**

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางพฤติกรรมหรือ อารมณ์	ประสบการณ์สำคัญ
1. สามารถจัดการกับอารมณ์ ของตนเอง 1.1 ควบคุมความรู้สึกหรือ อารมณ์ของตนเองได้	(1) การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (2) การเล่นบทบาทสมมติ (3) การได้ทำในสิ่งที่นักเรียนชอบ (4) การทำงานศิลปะ (5) การเล่นเป็นกลุ่ม

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางพฤติกรรมหรือ อารมณ์	ประสบการณ์สำคัญ
1.2 แสดงออกทางอารมณ์ อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์	(1) การเล่นบทบาทสมมุติ (2) การทำกิจกรรมดนตรี (3) การทำกิจกรรมศิลปะ (4) การฟังนิทานและเล่าเรื่อง (5) การนั่งสมาธิ ทำกิจกรรมฝึกสมาธิ (6) การออกกำลังกาย (7) การทำกิจกรรมนันทนาการ (8) การทำกิจกรรมในชุมชน (9) การเดินเล่น (10) การทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเพื่อน
2. สามารถควบคุมพฤติกรรม ของตนเองได้อย่างเหมาะสม 2.1 ควบคุมตนเองในการ ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	(1) การมอบหมายงานให้ทำร่วมกับเพื่อน (2) การเล่นกับเพื่อนแบบมีกติกา (3) การปฏิบัติตามกฎกติกาของชั้นเรียน (4) การฝึกระเบียบวินัย (5) การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (6) การเล่นบทบาทสมมุติ (7) การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม
3. สามารถปรับตัวในการอยู่ ร่วมกับสังคม 3.1 การปฏิบัติตามกฎกติกา และมารยาททางสังคมได้อย่าง เหมาะสม	(1) การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (2) การปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียน (3) การปฏิบัติตามกติกการเล่น (4) การปฏิบัติตนในสถานที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (5) การปฏิบัติตามมารยาททางสังคม

1.5.8 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออทิสติก

ทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับ บุคคลออทิสติก	ประสพการณ์สำคัญ
1. ตอบสนองต่อสิ่งเร้าจาก ประสาทสัมผัสได้เหมาะสม 1.1 ตอบสนองต่อการทรง ตัวได้เหมาะสม	(1) การเล่นเกมเล่นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของ ศีรษะ การปีนป่าย ห้อย โหน (2) การเล่นเกมเล่นที่มีการเคลื่อนไหวไปในระนาบที่ แตกต่างกัน (3) การนั่งเครื่องเล่นหรืออุปกรณ์ที่มีการเคลื่อนไหว (4) การยืนทรงตัวบนอุปกรณ์หรือในรูปแบบต่าง ๆ (5) การเดินทรงตัว (6) การหมุนศีรษะและการเคลื่อนไหวไปในระนาบที่แตกต่างกัน (7) การเคลื่อนไหวแบบราบเรียบและทิศทางต่าง ๆ
1.2 ตอบสนองต่อการ เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเอ็นและ ข้อต่อได้เหมาะสม	(1) การกระโดดในรูปแบบต่าง ๆ (2) การเล่นเกมเล่นที่มีการโหนหรือปีนป่าย (3) การหิ้ว ลาก ผลัก ดึง ยก สิ่งของหรือวัตถุที่มีน้ำหนัก (4) การออกกำลังกายในท่าต่าง ๆ (5) การคลานบนสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน (6) การทำท่าประกอบเพลงที่มีจังหวะช้าหรือเร็ว (7) การเคี้ยวอาหารหรือวัตถุที่มีความเหนียว (8) การลงน้ำหนักที่ข้อต่อ
1.3 ตอบสนองต่อกาย สัมผัสได้เหมาะสม	(1) การเพิ่มแรงกดลงบริเวณผิวหนัง ร่างกาย (2) การกอดรัดหรือใส่อุปกรณ์ที่มีการลงน้ำหนักบนร่างกาย ของเด็ก (3) การทำกิจกรรมศิลปะที่ใช้วัสดุที่มีพื้นผิวหรือลักษณะที่ แตกต่างกัน (4) การเล่นอิสระบนพื้นผิวหรือลักษณะที่แตกต่างกัน

ทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับ บุคคลออทิสติก	ประสบการณ์สำคัญ
	(5) การนวดสัมผัสแบบต่าง ๆ (6) การสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่มีอุณหภูมิและลักษณะที่แตกต่างกัน
1.4 ตอบสนองต่อการดมกลิ่นได้เหมาะสม	(1) การดมกลิ่นสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน (2) การไปทัศนศึกษา นอกสถานที่ที่มีกลิ่นต่าง ๆ (3) การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่มีกลิ่นต่าง ๆ
1.5 ตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยินได้เหมาะสม	(1) การฟังเสียงที่มีระดับความดังที่แตกต่างกัน (2) การเล่นเครื่องดนตรี (3) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง (4) การร้องเพลง (5) การเล่นเกมที่มีเสียง (6) การทัศนศึกษานอกสถานที่ที่มีเสียงต่าง ๆ
1.6 ตอบสนองต่อการเห็นได้เหมาะสม	(1) การลดแสงสว่างป้องกันการหันเหความสนใจ การทำกิจกรรมที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแสงสว่าง หรือแสงสี แตกต่างกัน (2) การเล่นเกมที่ต้องใช้สายตา (3) การเล่นเกมที่มีแสงและสีสดใส (4) การทำกิจกรรมที่ใช้วัสดุที่มีแสงสว่าง หรือแสงสีกระตุ้น ความสนใจ
1.7 ตอบสนองต่อการลิ้มรสได้เหมาะสม	(1) การชิมอาหารที่มีรสชาติต่าง ๆ (2) การชิมอาหารที่มีอุณหภูมิต่าง ๆ (3) การชิมอาหารที่มีลักษณะต่าง ๆ (4) การประกอบอาหารง่าย ๆ
2. เข้าใจภาษาและแสดงออกทางภาษาได้อย่างเหมาะสม 2.1 ปฏิบัติตามคำสั่งได้	(1) การปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ (2) การปฏิบัติตามตารางกิจกรรม

ทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับ บุคคลออทิสติก	ประสบการณ์สำคัญ
2.2 สื่อสารโดยใช้ ท่าทาง รูปภาพ สัญลักษณ์ คำพูดในชีวิตประจำวัน	(1) การบอกความต้องการโดยใช้ท่าทาง ชี้อักษรภาพหรือพูด (2) การตอบคำถามโดยใช้ท่าทาง ชี้อักษรภาพหรือพูด (3) การพูดโดยใช้สื่อ (4) การใช้วิธีการสื่อสารทางเลือก (5) การเล่นบทบาทสมมติเกี่ยวกับการสื่อสาร (6) การทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ (7) การร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น
3. แสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมตามสถานการณ์ 3.1 รับรู้และแสดงอารมณ์ ของตนเองและบุคคลอื่นอย่าง เหมาะสม	(1) การใช้สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเห็นเกี่ยวกับอารมณ์ (2) การบอกหรือเลือกภาพอารมณ์จากการดูภาพสถานการณ์ ต่าง ๆ (3) การฟังนิทาน (4) การดูวีดิทัศน์นิทานสั้น ๆ (5) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง ดนตรี (6) การแสดงสีหน้า ท่าทางเกี่ยวกับอารมณ์หน้ากระจก (7) การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน (8) การร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นในชุมชน
3.2 ปฏิบัติตามข้อตกลง ของห้องเรียนและโรงเรียน	(1) การร่วมกำหนดข้อตกลง กติกาและเงื่อนไขของห้องเรียน และโรงเรียน (2) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียนและโรงเรียน (3) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ใน ห้องเรียนและโรงเรียน
3.3 ปฏิบัติตนเหมาะสม ตามสถานการณ์ต่างๆ	(1) การปฏิบัติตนตามมารยาทของสังคม (2) การแสดงบทบาทสมมติ (3) การใช้สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเห็นข้อบกพร่องพฤติกรรม ที่เหมาะสม

ทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับ บุคคลออทิสติก	ประสบการณ์สำคัญ
	(4) การร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ (5) การศึกษานอกสถานที่ (6) การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (7) การไปในสถานที่ต่าง ๆ (8) การทำกิจกรรมตามมุมต่าง ๆ
4. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ 4.1 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
4.2 ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(1) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
4.3 ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(1) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสารที่ควรรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

2.1 เรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้ชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัวสถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ

2.4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสีสิ่งแวดล้อม

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายโดยคำนึงถึงข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน ให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

- 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม อย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- 1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
- 1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
- 1.5 ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

- 2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็กพิการแต่ละประเภท เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีแนวการจัดการเรียนรู้ของเด็กพิการแต่ละประเภท ดังนี้
 - 2.2.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการทำกิจกรรม
 - 2.2.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสารโดยใช้ภาษามือ ภาษาท่าทาง การอ่านริมฝีปาก การฝึกพูด
 - 2.2.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนซ้ำๆ สอนจากง่ายไปยาก เป็นขั้นตอน และการวิเคราะห์งาน

2.2.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

2.2.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจำจากการเห็นและได้ยิน การเรียงลำดับ การจัดระเบียบตัวเอง

2.2.6 เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการออกเสียงให้ชัดเจน การสื่อสารที่ผู้อื่นเข้าใจได้

2.2.7 เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ของตนเอง การแสดงออกทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

2.2.8 เด็กออทิสติก ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร การอยู่ร่วมกันในสังคม การตอบสนองต่อประสาทสัมผัสทั้ง 7

2.2.9 เด็กพิการซ้อน ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นตามลักษณะความพิการแต่ละประเภท

2.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

2.10 จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุแรกเกิดถึง 6 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 - 4 ปี มีความสนใจประมาณ 8 - 12 นาที

วัย 4 - 5 ปี มีความสนใจประมาณ 12 - 15 นาที

วัย 5 - 6 ปี มีความสนใจประมาณ 15 - 20 นาที

3.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือก ตัดสินใจคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

3.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอน หรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

3.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ - นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตามือได้อย่าง

คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง

3.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

3.2.5 การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาความคิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษานอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล

3.2.6 การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ต้องใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของแต่ละบุคคล รวมทั้งการใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น มาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้นั้น ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือพิจารณาเลือกใช้จากคู่มือรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ นวัตกรรมและเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน
2. จัดทำ จัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กพิการ ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำ จัดหาสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เหมาะสม และหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้และความแตกต่างของแต่ละบุคคล
4. ประเมินความเหมาะสมคุณภาพของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ ที่เลือกใช้ ในการจัดการเรียนรู้
5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กพิการ
6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ เป็นต้น

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อายุแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยใช้แบบประเมินที่

หลากหลาย โดยนักวิชาชีพ รวมทั้งผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลและร่วมประเมิน ทั้งนี้โดยใช้กรอบมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ตามความต้องการจำเป็น ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาและทบทวนแผนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และเมื่อสิ้นสุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อประเมินความสามารถตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ทั้งนี้ นักวิชาชีพและผู้ปกครองต้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตามช่วงอายุ

1. แนวทางการประเมินพัฒนาการ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กโดยยึดพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1.1 การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินน้ำหนักส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ สุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี การรู้จักความปลอดภัย การเคลื่อนไหว และการทรงตัว การเล่นและการออกกำลังกาย และการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประสานสัมพันธ์กัน

1.2 การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ความสนใจ ความสามารถ และมีความสุขในการทำงานศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหว ความรับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้จักถูกผิด ความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ตลอดจนการประหยัด อดออมและพอเพียง

1.3 การประเมินพัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย การดูแลรักษารูปร่างและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักความเป็นไทย การยอมรับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.4 การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ การทำงานศิลปะ

การแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้

1.5 พัฒนทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการแต่ละประเภท

1.5.1 การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น ประกอบด้วย ความสามารถในการบูรณาการประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการดำรงชีวิต ความสามารถในการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวของคนตาบอด การเตรียมความพร้อมในการอ่านและเขียน อักษรเบรลล์ ความสามารถในการอ่านและเขียนอักษรเบรลล์พยัญชนะไทยที่มีเซลล์เดียว และตัวเลข และความสามารถในการใช้ลูกคิด

1.5.2 การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วย ความสามารถใช้และดูแลเครื่องช่วยฟัง ความสามารถในการได้ยินที่หลงเหลืออยู่ในชีวิตประจำวัน ความสามารถแปลงเสียงหรือพูดตามแบบ ความสามารถอ่านริมฝีปาก ความสามารถใช้ภาษาท่าทาง และภาษามือในการสื่อสาร และความสามารถสะกดนิ้วมือ

1.5.3 การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา ประกอบด้วย ความสามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ความสามารถดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน

1.5.4 การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ประกอบด้วย การดูแลสุขภาพอนามัยเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน ความสามารถใช้และดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้ายตนเอง ความสามารถใช้และดูแลรักษากายอุปกรณ์เสริมกายอุปกรณ์ อุปกรณ์ดัดแปลง ความสามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ และการควบคุมอวัยวะที่ใช้ในการพูด การเคี้ยว และการกลืน

1.5.5 การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความสามารถในการรับรู้การได้ยิน ความสามารถในการรับรู้การเห็น ความสามารถในการจัดลำดับความคิด ความสามารถในการจัดระเบียบตนเอง และความสามารถในการบอกตำแหน่ง/ทิศทาง

1.5.6 การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการพูดและภาษา ประกอบด้วย ความสามารถควบคุมอวัยวะในการออกเสียง สามารถออกเสียงตามหน่วยเสียงได้ชัดเจน สามารถแปลงเสียงให้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละคน และความสามารถควบคุมจังหวะการพูด

1.5.7 การประเมินทักษะเป็นเฉพาะความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ประกอบด้วย ความสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ความสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม และความสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับสังคม

1.5.8 การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออกทิสติก ประกอบด้วย การตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสได้เหมาะสม ความสามารถในการเข้าใจภาษาและแสดงออกทางภาษาได้อย่างเหมาะสม และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสถานการณ์

2. ขั้นตอนการประเมิน

การประเมินพัฒนาการเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรมีการประเมินพัฒนาการโดยใช้แบบประเมินที่หลากหลาย โดยนักสหวิชาชีพ รวมทั้งผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลและร่วมประเมิน ทั้งนี้โดยใช้กรอบมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ตามความต้องการจำเป็น ทั้งก่อน ระหว่างและสิ้นสุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

2.1 การประเมินพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุ

2.1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา พิจารณากิจกรรมในการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความพิการของเด็กแต่ละประเภท การจัดประสบการณ์ที่สะท้อนพัฒนาการของเด็ก

2.1.2 วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย แบบประเมินเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual : DSPM) หรือแบบประเมินส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (Developmental Assessment and Intervention Manual : DAIM) แบบบันทึกพฤติกรรม เหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกรายวันเหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับบันทึกลักษณะเฉพาะและปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่หรือผู้ดูแลที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามพัฒนาการ

2.1.3 ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการหลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือ นั้น ๆ อย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือ และบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

2.1.4 ประเมินและสรุปในการประเมินและสรุปนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลของสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการสังเกต

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสังเกต วิธีการสนทนา เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกการสนทนา อาจเป็นการบันทึกการสนทนาระหว่างเด็กกับเด็ก หรือเด็กกับครู พิจารณาผลงานโดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการ การประเมินควรประเมินหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าเด็กมีพัฒนาการอย่างไร ทำอะไรได้มากน้อย เพียงใด และสรุปผล

2.1.5 รายงานผลการประเมิน เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการของเด็กแล้ว พ่อแม่หรือ ผู้ดูแลจะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลนี้ไปยังผู้ใดและเพื่อจุดประสงค์อะไร และจะต้องใช้รูปแบบใด สำหรับการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันโดยพ่อแม่ ผู้ดูแล มีการประเมินพัฒนาการเพื่อเฝ้าระวังและเป็นข้อมูลในการพบแพทย์ และอาจนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ สำหรับผู้ดูแลเด็กในศูนย์การศึกษาพิเศษ จะต้องรายงานต่อผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้ทราบว่าการกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดให้เด็กนั้นส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้านได้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กต่อไป

2.1.6 ผู้ดูแลเด็กจะต้องรายงานผลของการประเมินพัฒนาการไปยังผู้ปกครองเด็ก ซึ่งแต่ละศูนย์การศึกษาพิเศษจะต้องมีสมุดรายงานประจำตัวเด็ก หรือแบบบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก ของกรมอนามัย หรือแบบประเมิน DSPM และคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กใช้สมุดรายงานหรือแบบบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย หรือแบบประเมิน DSPM นั้น เป็นเครื่องมือรายงานผู้ปกครองได้ และถ้าผู้ดูแลเด็กมีข้อเสนอแนะหรือจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็อาจเขียนเพิ่มเติมลงไปในสมุดรายงานได้ และต้องคำนึงเสมอไม่ว่าจะใช้แบบรายงานใดข้อมูลควรจะมี ความหมาย เกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ

2.1.7 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้ดูแลเด็กต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญ ผู้ดูแลเด็กควรยกย่องผู้ปกครองที่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ผู้ดูแลเด็กจะต้องต้อนรับผู้ปกครองที่มาศูนย์การศึกษาพิเศษ ขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือ เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรายงานเรื่องเด็ก พูดคุยด้วยตนเอง หรือทางโทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับผู้ดูแลเด็กในการพัฒนาเด็กของตน

2.2 การประเมินมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์

ผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และกำหนดสิ่งที่ประเมินจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อวางแผนการประเมินพัฒนาการ ดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์ ได้มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีที่สอดคล้องของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำสภาพที่พึงประสงค์ที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ และกำหนดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เกมการศึกษา หรือใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ตามที่สถานศึกษากำหนดในการพัฒนาเด็ก

2.2.2 การกำหนดประเด็นการประเมิน

เป็นการกำหนดพัฒนาการที่ต้องการประเมิน คือ สภาพที่พึงประสงค์ที่นำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และเชื่อมโยงไปยังจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ดังนั้นประเด็นการประเมินจึงประกอบไปด้วยจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก ครูผู้สอนต้องวางแผนและกำหนดวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน การพูดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก วิธีการที่ครูผู้สอนเลือกใช้ต้องมากกว่า 2 วิธีการ หรือใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น

- 1) การสังเกตและการบันทึก
- 2) การบันทึกการสนทนา
- 3) การสัมภาษณ์
- 4) สารนิทัศน์สำหรับเด็กเพื่อการประเมินพัฒนาการ
- 5) การประเมินการเจริญเติบโต
- 6) การประเมินผลงานและชิ้นงาน
- 7) ฯลฯ

4. เกณฑ์การประเมิน

ในการวัดและประเมินผลมีวิธีการและเกณฑ์การประเมินดังนี้

1. วิธีการวัดและประเมินผล ใช้การสังเกตพฤติกรรม และประเมินผลการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของพัฒนาการแต่ละด้านที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

2. เกณฑ์ในการประเมินผล ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการ ประเมินจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือ แผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านพัฒนาการ ตัดสินคุณภาพผู้เรียนเป็น 5 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง
- 2) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัดสินเป็น 5 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง
- 3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ตัดสินเป็นผ่านและไม่ผ่าน

5. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้สอนวางแผนการประเมินพัฒนาการแล้วควรทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็น รายบุคคล หรือรายกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก หรือการ ประเมินผลงาน/ชิ้นงาน ของเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กให้ครอบคลุม เด็กทุกคนแล้วสรุปลงในแบบบันทึกผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ ผู้สอนควร เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยสภาพที่พึงประสงค์ 1 ข้อ ควรได้รับการประเมินพัฒนาการอย่าง น้อย 2 ครั้งต่อ 1 ภาคเรียน ระยะแรกควรเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้า ไม่ควรเป็นการประเมิน เพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการตามสภาพที่พึง ประสงค์จึงเป็นการสะสมเพื่อยืนยันว่าเด็กเกิดพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์นั้นๆ ชัดเจนและมี ความน่าเชื่อถือ

6. การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กรายตัวบ่งชี้ ายมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และในภาพรวมของพัฒนาการรายด้าน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง สำหรับแนวทาง การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละตัวบ่งชี้ ควรใช้ฐานนิยม

(Mode) ไม่ควรนำค่าระดับคุณภาพของสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าเฉลี่ย ในกรณีมีฐานนิยามมากกว่า 1 ฐานนิยาม คือ มีระดับคุณภาพซ้ำมากกว่า 1 ระดับคุณภาพ การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กในแต่ละตัวบ่งชี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษา และหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งการนำข้อมูลผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กต่อไป

7. การรายงานผลการประเมินพัฒนาการและการนำข้อมูลไปใช้

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินพัฒนาการและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการประเมินพัฒนาการสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการแต่ละด้าน ที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 13 ข้อตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

แนวทางการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

1. ศึกษาหลักสูตร

ศึกษามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในแต่ละช่วงอายุจริงหรืออายุพัฒนาการของเด็ก

2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก

ประวัติครอบครัว ประวัติทางการแพทย์ ประเมินความพิการ

3. ประเมินพัฒนาการเด็ก

3.1 ใช้แบบประเมิน DSPM หรือ DAIM ของกรมอนามัย ต้นปีการศึกษาโดยครูและผู้ปกครอง

3.2 ใช้แบบประเมินที่หลากหลาย โดยนักสหวิชาชีพ

3.3 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

4. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

4.1 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และตรวจสอบหรือประเมินพัฒนาการ

4.2 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มีองค์ประกอบดังนี้

4.2.1 ข้อมูลทั่วไป

4.2.2 ข้อมูลด้านการแพทย์หรือด้านสุขภาพ

4.2.3 ข้อมูลด้านการศึกษา

4.2.4 ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น

4.2.5 การกำหนดแนวทางการศึกษาและการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ

4.2.6 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

4.2.7 คณะกรรมการจัดทำแผน

4.2.8 ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

5. จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

นำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น) ที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มาดำเนินการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล โดยการวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยการเรียงลำดับกิจกรรมที่ง่ายไปสู่กิจกรรมที่ยากขึ้น หรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมไปสู่กิจกรรมที่เป็นนามธรรม ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล

6. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์

6.1 ศึกษามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ตามช่วงอายุของเด็ก เพื่อนำมาจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

6.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างหลากหลาย ครอบคลุมสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งเปลี่ยนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครบทุกสภาพที่พึงประสงค์ในช่วงอายุจริงหรืออายุพัฒนาการ

7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้

7.1 จัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เกมการศึกษา หรือใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ตามที่ศูนย์การศึกษาพิเศษกำหนดในการพัฒนาเด็ก

7.2 ในการจัดกิจกรรมให้คำนึงถึงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของเด็กแต่ละคน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นตามที่วางแผนไว้

7.3 ในบางทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการหรือบางทักษะที่เป็นปัญหาของเด็ก อาจต้องจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล

8. ประเมินพัฒนาการ

8.1 ประเมินตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งมี 5 ระดับ เป็นระบบตัวเลข คือ 5, 4, 3, 2, 1 หรือ เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดีเยี่ยม, ดีมาก, ดี, พอใช้, ควรส่งเสริม หรือตามที่สถานศึกษากำหนด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

8.2 ประเมินตามแผนการจัดประสบการณ์โดยมีเกณฑ์เป็น 3 ระดับ เป็นระบบตัวเลข คือ 3, 2, 1 หรือ เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดี, พอใช้, ควรส่งเสริม ตามที่สถานศึกษากำหนด อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

8.3 ประเมินอายุพัฒนาการเมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบกับต้นปีการศึกษา

9. สรุป และรายงานผล

9.1 สรุปผลการประเมินเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และรายงานผู้บริหาร และผู้ปกครอง

9.2 สรุปผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ในช่วงอายุของเด็กทุกมาตรฐานและรายงานผู้บริหาร และผู้ปกครอง

9.3 สรุปผลการประเมินอายุพัฒนาการเด็ก และรายงานผู้บริหาร และผู้ปกครอง

การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1

การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเฉพาะความพิการ หรือโรงเรียนจัดการเรียนรวม หรือศูนย์การศึกษาพิเศษในระดับที่สูงขึ้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 หรือระดับที่สูงขึ้น จะประสบผลสำเร็จได้ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างรอยเชื่อมต่อการระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยต้องศึกษาหลักสูตรทั้งสองระดับ เพื่อทำความเข้าใจและจัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการที่จะเอื้อต่อการเชื่อมต่อการศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

1.1 จัดประชุมผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้สอนระดับประถมศึกษา ร่วมกันสร้างความเข้าใจรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับให้เป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษา เพื่อผู้สอนทั้งสองระดับจะได้เตรียมการสอนได้สอดคล้องกับเด็กวัยนี้

1.2 จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารทางวิชาการของทั้งสองระดับมาไว้ให้ผู้สอนและบุคลากรอื่น ๆ ได้ศึกษาทำความเข้าใจ อย่างสะดวกและเพียงพอ

1.3 จัดกิจกรรมให้ผู้สอนทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ ร่วมกัน

1.4 จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการสร้างรอยเชื่อมต่อ

1.5 จัดกิจกรรมให้ความรู้ กิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้งสองระดับ และให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี

ในกรณีที่โรงเรียนไม่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสถานศึกษาของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานกับสถานศึกษาที่คาดว่าเด็กจะไปเข้าเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือเด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสถานศึกษาใหม่ได้

2. ผู้สอนระดับปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และสร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรอื่น ๆ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อส่งต่อผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนระดับประถมศึกษาสามารถใช้ข้อมูลนั้นช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ต่อไป

2.2 พูดคุยกับเด็กถึงประสบการณ์ที่ดี ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

2.3 จัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับผู้สอน ตลอดจนการสำรวจสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.4 จัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือที่เหมาะสมกับวัยเด็กที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์พื้นฐานที่สอดคล้องกับรอยเชื่อมต่อในการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. ผู้สอนระดับประถมศึกษา

ผู้สอนระดับประถมศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กปฐมวัย และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลการพัฒนาการ

จัดการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัย โดยควรดำเนินการ ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมให้เด็ก พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้สอนและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเปิดภาคเรียน

3.2 จัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย โดยจัดให้มีมุมประสบการณ์ภายในห้อง เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ เช่น มุมหนังสือ มุมของเล่น มุมเกมการศึกษา เพื่อช่วยให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

3.3 จัดกิจกรรมร่วมกันกับเด็กในการสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติตน

3.4 จัดกิจกรรมช่วยเหลือ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.5 เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน

4. พ่อแม่ ผู้ปกครอง

พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลาน และเพื่อช่วยบุตรหลานของตนเองในการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรดำเนินการ ดังนี้

4.1 ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรของการศึกษาทั้งสองระดับ

4.2 จัดหาหนังสือ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

4.3 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลาน ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด

4.4 จัดเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลาน เช่น เล่นนิทาน อ่านหนังสือร่วมกัน สนทนาพูดคุย ชักถามปัญหาในการเรียน ให้การเสริมแรงและให้กำลังใจ

4.5 ร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวบุตรหลาน เพื่อช่วยให้บุตรหลานปรับตัวได้ดีขึ้น

การส่งต่อ

การส่งต่อ เป็นการประสานงานระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กพิการได้รับบริการที่เหมาะสม เช่น บริการทางการแพทย์ บริการทางสังคม บริการทางการศึกษา โดยประสานงานระหว่างโรงเรียนจัดการเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะความพิการ หน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เมื่อเด็กพิการมีผลการพัฒนาศักยภาพผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้ส่งต่อเข้าสู่ระบบการศึกษาในชั้นเรียนที่

สูงขึ้น เมื่อย้ายสถานศึกษา หรือรับบริการด้านอื่น ๆ ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ นำส่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แบบรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษา หรือบริการด้านอื่น ๆ ต่อไป

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน วางแผน และดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการนิเทศ และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ในรูปแบบของคณะกรรมการ ที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

ภาคผนวก

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์**ที่ 126 / 2568****เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย****สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2568 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์**

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1223/2560 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2560 ให้ใช้แทนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้จัดทำหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และกำหนดให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็ก บริบทและสภาพแวดล้อม เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็ก บริบทและสภาพแวดล้อม ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 34/2546 เรื่อง การบริหารราชการศูนย์การศึกษาพิเศษและโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ลงวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ.2546 จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2568 ในวันศุกร์ ที่ 7 มีนาคม 2568 ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์

1) นางสาวพันทิwa หทยาริรมย์	ผู้อำนวยการ	ประธานกรรมการ
2) นายปัญญาวัฒน์ ดรหาลาบั	รองผู้อำนวยการ	รองประธานกรรมการ
3) นายวิฑูรย์ มั่งมี	ครูชำนาญการ	กรรมการ
4) นางสาววัชรภรณ์ ชัยชนะ	ครูชำนาญการ	กรรมการ
5) นายณรงค์ฤทธิ์ เนาววิรัตน์	ครูชำนาญการ	กรรมการ
6) นางสาวภัสนันท์ บุญธนาพิบูลย์วงศ์	ครู	กรรมการ
7) นางรุ่งทิวาพร ภูสินแก่น	ครูชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ
8) นายปิยะพงษ์ ใจสุข	ครู	ผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ อำนวยการ ประสานงาน ให้คำแนะนำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานที่มีคุณภาพ สนับสนุน ส่งเสริม กำกับติดตาม ตลอดจนพิจารณาแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้ดำเนินไป ด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

2. คณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยฯ ประกอบด้วย

2.1 คณะกรรมการพัฒนาการด้านร่างกาย

1) นางสาววัชรภรณ์ ชัยชนะ	ครูชำนาญการ	ประธานกรรมการ
2) นายเมธัส มั่งคั่ง	ครูชำนาญการ	กรรมการ
3) นางสาววิสา ญาณอุบล	ครู	กรรมการ
4) นางสาวณัฐกุลจิรา พูลสวัสดิ์	ครู	กรรมการ
5) นางสาวนรินทร์ เพชรรัตน์	ครู	กรรมการ
6) นางสาวปริญญ์ สัมพะพิลา	ครู	กรรมการ
7) นายรัฐกานต์ ใจตา	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
8) นางสาวจิภาภา ธัญธเนศสกุล	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
9) นายภิรมย์ เพ็งพजर	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
10) นายอภิสิทธิ์ ทิพย์มณี	ครูผู้สอน	กรรมการ
11) นางสาวอนงค์นาถ มะลิมาตร	ครูผู้สอน	กรรมการ
12) นางสาวสุภาภรณ์ ยาทองไชย	ครู	กรรมการและเลขานุการ

2.2 คณะกรรมการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

1) นางสาวกาญจนา ประสาทนอก	ครูชำนาญการ	ประธานกรรมการ
2) นางสุรรัตน์ เวहन	ครูชำนาญการ	กรรมการ
3) นางสาวณัฐิกา เกียรติเจริญศิริ	ครู	กรรมการ
4) นางสาวโชติกาญจน์ สุธาวา	ครู	กรรมการ
5) นางสาววัชรินทร์พร บุตรเอก	ครู	กรรมการ
6) นายศิวกร พิมพา	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
7) นางสาวณปภัช บุญเดช	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
8) นางสาวสถิตยภรณ์ วงศ์เมือง	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
9) นายปิยะพงษ์ ใจสุข	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
10) นายอจลวิทย์ พิมพา	ครูผู้สอน	กรรมการ
11) นางสาวสุภารัตน์ ชัยอาคม	ครูผู้ช่วย	กรรมการและเลขานุการ

2.3 คณะกรรมการพัฒนาการด้านสังคม

1) นายวิฑูรย์ มั่งมี	ครูชำนาญการ	ประธานกรรมการ
2) นางสาวนภลัย เฉลียวฉลาด	ครู	กรรมการ
3) นางสาวสุทธิดา รุดเครือ	ครู	กรรมการ
4) นายสัมพันธ์ ศรีละ	ครู	กรรมการ

5) นางสาวฐายิกา สุขแสง	ครู	กรรมการ
6) นางสาวสุภัทรา ขอนรัมย์	ครู	กรรมการ
7) นางสาวไทวดี ศรีสมุทร	ครู	กรรมการ
8) นางสาวประภัสสร ใจแน่น	ครู	กรรมการ
9) นายทชณ มัยรัตน์	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
10) นางสาวภัทรวดี สิทธิสาร	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
11) นางสาวภิญญามาศ เต้าทอง	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
12) นางภัคสรณ์ พลพวง	ครูผู้สอน	กรรมการ
13) นางสาวอำนวย อุไรรัมย์	ครูผู้สอน	กรรมการ
14) นางสาวหนึ่งฤทัย ประยงค์รัมย์	ครู	กรรมการและเลขานุการ

2.4 คณะกรรมการพัฒนาการด้านสติปัญญา

1) นางสาวอรพรรณ สีหามาศย์	ครูชำนาญการ	ประธานกรรมการ
2) นายณรงค์ฤทธิ์ เนาวรัตน์	ครูชำนาญการ	กรรมการ
3) นางสาวอรสา สัตยาคุณ	ครูชำนาญการ	กรรมการ
4) นายอิทธิชาติ บัวแย้ม	ครู	กรรมการ
5) นายทวีสิทธิ์ เครือรัมย์	ครู	กรรมการ
6) นางสาวณัฏฐา คงประโคน	ครู	กรรมการ
7) นางสาวบุหลัน อันไธสงค์	ครู	กรรมการ
8) นางสาวกนกพร หวังสุขกลาง	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
9) นางสาวสุชานันท์ สานุสันต์	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
10) นางสาวอโนมา คุ่มสุวรรณ	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
11) นายวรศักดิ์ สืบสำราญ	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
12) นายประจักษ์ ชุมเสนา	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
13) นางจตุพร บำรุงแก้ว	ครูผู้สอน	กรรมการ
14) นางสาววิษุตา เพชรเลิศ	ครูผู้สอน	กรรมการ
15) นางสาวญาณิศา สุดสุภาพ	ครูผู้สอน	กรรมการ
16) นายสมพร จะเรีรัมย์	ครูอัตราจ้าง	กรรมการ
17) นางสาวณัฐธิยา ยงตาบ	ครูอัตราจ้าง	กรรมการ
18) นายปิยะพงษ์ ใจสุข	ครูผู้ช่วย	กรรมการและเลขานุการ

2.5 คณะกรรมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ

1) นางรุ่งทิวาพร ภูสินแก่น	ครูชำนาญการ	ประธานกรรมการ
----------------------------	-------------	---------------

2) ว่าที่ ร.ต.หญิงปรีดาวรรณ สายแก้ว	ครูชำนาญการ	กรรมการ
3) นายธนต์ กาวีทาโร	ครู	กรรมการ
4) นางสาววราภรณ์ ศรีดวงดี	ครู	กรรมการ
5) นายเชาวลิต สุรติมงคล	ครู	กรรมการ
6) นางสาววิวรรณ นนตานอก	ครู	กรรมการ
7) นายคมสันต์ พลิกรุ่งโรจน์	ครู	กรรมการ
8) นางสาวจิตตินันท์ นัยเนตร	ครู	กรรมการ
9) นางสาวภัททิรา คำรินทร์	ครู	กรรมการ
10) นางสาวชนิษฐา สี่พูน	ครู	กรรมการ
11) นางสาวอลิษา วัฒนวงศ์สันติ	ครู	กรรมการ
12) นางสาววีรยา ปะนาทั้ง	ครู	กรรมการ
13) นางสาวสุภาภรณ์ ไชยหอม	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
14) นายนิวัฒน์ คิริเขียว	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
15) นางสาวปวีณสุตา เพชรทองกลม	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
16) นางสาวรังสียา ศรีมหันต์	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
17) นางอัญธิกา ฉวีทอง	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
18) นายวศิน แก้วก่า	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
19) นางสาวนันทวัน บาลโสง	ครูผู้สอน	กรรมการ
20) นางวนิดา สาและ	ครูผู้ช่วย	กรรมการและเลขานุการ

2.6 คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.6.1 กิจกรรมศิลปะ

1) นายจาตุรงค์ ภูสินแก่น	ครูชำนาญการ	ประธานกรรมการ
2) นายณัฏฐภูมิ สุระสร	ครู	กรรมการ
3) นายสุรศักดิ์ ประเสริฐสวัสดิ์	ครูอัตราจ้าง	กรรมการ
4) นายไพศาล ห้องหนองขำ	ครู	กรรมการและเลขานุการ

2.6.2 กิจกรรมคอมพิวเตอร์

1) นายอภิรักษ์ บุญกอง	ครูชำนาญการ	ประธานกรรมการ
2) นางสาววิชาพร ศรีสาไล	ครูชำนาญการ	กรรมการ
3) นายธาวิน บุตรศรี	ครูผู้ช่วย	กรรมการและเลขานุการ

2.6.3 กิจกรรมฝึกพูด/แก้ไขการพูด

1) นางสาวนิรมล ศรีพรมมา	ครู	ประธานกรรมการ
-------------------------	-----	---------------

2) นางบุญญา ศรีละ ครูผู้ช่วย กรรมการและเลขานุการ

2.6.4 กิจกรรมกายภาพบำบัด

1) นางสาวอัญญา ชัยทวิชศักดิ์ ครูชำนาญการ ประธานกรรมการ

2) นางสาวชนันท์ ชัยทวิชศักดิ์ ครู กรรมการและเลขานุการ

2.6.5 กิจกรรมบำบัด

1) นางสาวประไพพัทธ์ ทัดสอย ครูชำนาญการ ประธานกรรมการ

2) นางสาวกนกพิชญ์ สุพินิจ ครู กรรมการและเลขานุการ

2.6.6 แพทย์แผนไทย

1) นางสาวสุธิดา สุคำภา ครู ประธานกรรมการ

2) นางสาวศุภาพร ชินรักษา ครูผู้ช่วย กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ 1) วางแผนดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2) ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และการจัดประสบการณ์สำคัญตามหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2568 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์

3) ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ บริบท และสภาพแวดล้อม

4) จัดทำรูปเล่ม และรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ต่อ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ตามคำสั่งนี้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ รับผิดชอบ เพื่อ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ ต่อไป

สั่ง ณ วันที่ 4 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568

(นางสาวพันทิวา หทยาภิรมย์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์